

Sorry NO
INTERNET Today

Vijanden van de internetvrijheid

(Wetenschap

Vluchtelingen van de toekomst zijn klimaatvluchtelingen

(Sociaal

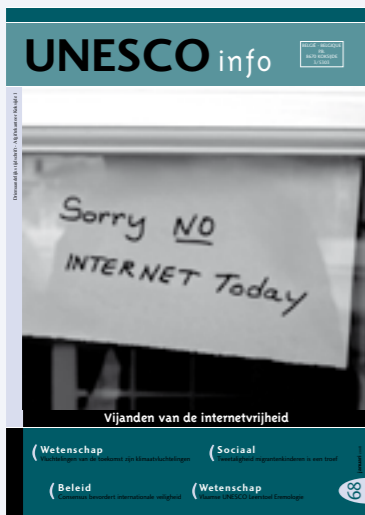
Tweetaligheid migrantenkinderen is een troef

(Beleid

Consensus bevordert internationale veiligheid

(Wetenschap

Vlaamse UNESCO Leerstoel Eremologie

UNESCO info is het driemaandelijkse tijdschrift van het UNESCO Platform Vlaanderen. Het wil de idealen en programma's van de UNESCO beter bekend maken door in gewone mensentaal te vertellen wat de Organisatie dagdagelijks doet.

Het UNESCO Platform Vlaanderen is een niet-gouvernementele organisatie die fungeert als het centrale aanspreekpunt voor iedereen in Vlaanderen die informatie zoekt die verband houdt met de activiteiten en programma's van de UNESCO. De organisatie staat eveneens in voor de coördinatie van een aantal Unesco-initiatieven in Vlaanderen en zorgt er via samenwerking en netwerking met andere partners voor dat de idealen van de UNESCO beter ingang vinden bij de civil society.

Hoofd Redactie:
Marino Bultinck

Bijzondere medewerkers:
Jorn Van Thillo, Nadia Ben Hamou

Druk en Vormgeving:
Artypo - De Panne

Verantwoordelijke Uitgever:
Jean-Pierre Dehouck

Correspondentieadres:

UNESCO@vlaanderen

UNESCO Platform Vlaanderen vzw
Farasijnstraat 32
8670 Koksijde (Oostduinkerke)

tel +32 (0)58 51 44 79 en 52 36 41
fax +32 (0)58 51 44 79
e-mail info@unesco-vlaanderen.be

Website:
www.unesco-vlaanderen.be

Webdesign:
www.dekat.com

Abonnementen:

Voor € 10 per kalenderjaar kan je UNESCO info al bij je in de brievenbus ontvangen. Het volstaat een briefje, fax of e-mail met je gegevens naar ons correspondentieadres te sturen om UNESCO info voortaan thuisgestuurd te krijgen.

UNESCO Platform Vlaanderen vzw geniet de steun van:

De UNESCO is de intergouvernementele Organisatie voor Onderwijs, Wetenschappen, Cultuur en Communicatie, een van de gespecialiseerde agentschappen van de Verenigde Naties. Het doel van de Organisatie bestaat erin om vrede en veiligheid te bevorderen door de samenwerking tussen landen te stimuleren in de deelgebieden die tot haar actiedomein behoren teneinde een universeel respect voor rechtvaardigheid, de wet, mensenrechten en fundamentele vrijheden ingang te doen vinden voor alle volkeren ter wereld zonder onderscheid van ras, geslacht, taal of godsdienst.

Kort

De vlag dekt de lading: korte berichten over wat er zich zoal afspeelt op het actieterrein van de UNESCO. **2**

Wereld

8

Vijanden van vrije meningsuiting op het internet **6**
Reporters Zonder Grenzen luidt de alarmbel over toenemende censuur op het internet en wil mensen mobiliseren voor het recht op vrije meningsuiting in cyberspace.

Onaanvaardbare straffeloosheid voor misdaden tegen journalisten **7**
Algemeen beschouwd doen landen te weinig om misdaden tegen journalisten te vervolgen waardoor de indruk ontstaat dat zulke misdaden ongestraft kunnen begaan worden. De UNESCO wijst landen op hun verantwoordelijkheid en vraagt hen om verantwoording af te leggen.

Biodiversiteit is de beste garantie op overleven **8**
Als we niet willen dat het ecosysteem op aarde als een kaartenhuisje in elkaar zakt, moeten we de biodiversiteit verzekeren. Alleen zo kunnen we onze toekomst veiligstellen.

15

Vlaanderen heeft UNESCO Leerstoel voor Eremologie **10**
De Universiteit Gent beschikt voortaan over een UNESCO Leerstoel in het domein van de woestijnstudies.

Vluchtelingen van de toekomst zullen klimaatvluchtelingen zijn **11**
Dat de aarde opwarmt staat buiten kijf. Hoezeer dit ons leven en dat van toekomstige generaties zal veranderen, hangt af van de beslissingen die we nu nemen.

16

Tweetaligheid migrantenkinderen is een troef **12**
In dit Internationaal Jaar van de Talen is het hoog tijd dat beleidsmakers inzien dat twee- en meertaligheid een troef is en zeker geen hinderpaal tot zelfontplooiing of integratie.

De noordpool smelt **15**
Terwijl het zeeijs in de Noordelijke IJszee steeds meer wegsmelt, lopen verschillende landen zich warm voor een rush naar de natuurlijke rijkdommen die de noordpool herbergt. De UNESCO werkt aan een systeem om een en ander in goede banen te leiden en om de toekomst van het gebied te verzekeren.

18

Mongolische historische documenten vrijwaren **16**
Met steun van de UNESCO worden belangrijke historische Mongolische documenten gedigitaliseerd en ontsloten.

Consensus bevordert internationale veiligheid **17**
Het verdedigen van de mensenrechten en het streven naar internationale consensus is de beste manier om te antwoorden op de uitdagingen van de gemondialiseerde samenleving, zo meent de topman van de UNESCO.

Officiële aftrap Internationaal Jaar van de Planeet Aarde **19**
Het Internationaal Jaar van de Planeet Aarde is officieel gelanceerd met een tweedaags evenement. Onder het publiek bevonden zich heel wat jonge creatievelingen die bekroond werden in het kader van een internationale wedstrijd - bij hen ook drie Belgische studenten.

Publicaties

Boeken **20**
Tijdschriften **21**

De grootste les ter wereld

Een partner van de UNESCO, de *Global Campaign for Education* (GCE), organiseert van 21 tot 27 april 2008 een wereldwijde actieweek om mensen te sensibiliseren voor het belang van onderwijs. Dit jaarlijks weerkend initiatief staat dit jaar in het teken van inclusief onderwijs. Blikvanger van de actieweek is 'de grootste les ter wereld' waarmee men zoveel mogelijk mensen en politici les wil geven over de onderwijssituatie in de wereld.

De campagne wil op 23 april 2008 wereldwijd 'de grootste les ter wereld' organiseren en daarmee een wereldrecord vestigen. Scholen worden gevraagd om zich te registreren en een les te organiseren voor leerlingen, belangstellenden en politici. Het lesplan dat voor deze speciale les ter beschikking wordt gesteld, behandelt het belang van kwalitatief onderwijs, hoeveel mensen wereldwijd niet van onderwijs kunnen genieten, de impact van onderwijs op iemands leven en de vraag wat politici kunnen doen om de onderwijssituatie in de wereld te verbeteren.

De UNESCO steunt deze actie aangezien de doelstelling ervan direct aansluit bij één van haar grootste prioriteiten: het realiseren van de Education for All (EFA of Onderwijs voor Allen) doelstellingen. De internationale gemeenschap engageerde zich in 2000 om tegen 2015 zes objectieven te vervullen: de zorg voor zeer jonge kinderen en het kleuteronderwijs uitbreiden; alle kinderen gratis en verplicht basisonderwijs aanbieden; jongeren beter voorbereiden op het functioneren in de samenleving; de alfabetiseringsgraad onder volwassenen met de helft doen toenemen; gelijke kansen voor beide geslachten bieden; en de kwaliteit van het onderwijs verbeteren. De UNESCO coördineert de internationale inspanningen om deze voornemens werkelijkheid te laten worden.

www.campaignforeducation.org/index.html
www.unesco-vlaanderen.be/efa/default.htm

Tunnel voor bedreigde werelderfgoedplaats Dresden?

Een internationaal team van experts bezocht Dresden in februari 2008 naar aanleiding van de plannen om er een nieuwe brug te bouwen over de Elbe. De brug moet de verkeersproblemen van de stad oplossen maar het Werelderfgoedcomité van de UNESCO meent dat een dergelijk bouwsel het aanzicht, en dus de uitzonderlijke universele waarde, van het cultureel landschap zal bezoedelen. Het comité dreigde er eerder mee Dresden van de Werelderfgoedlijst te zullen schrappen als de brug daadwerkelijk wordt opgetrokken (zie UNESCO info 67).

De experts bezochten de site en bestudeerden de bouwplannen. Ze kwamen tot de conclusie dat een tunnel veel minder verstrekende gevolgen voor het cultureel landschap zou hebben. Bijgevolg bevelen ze de bouw van een tunnel aan in een rapport dat wordt overgemaakt aan de

Duitse autoriteiten en aan de 21 lidstaten die zetelen in het Werelderfgoedcomité dat zich in juli 2008 in Quebec (Canada) over het dossier zal buigen.

Christina Cameron, die het Werelderfgoedcomité voorzigt, toont zich voorzichtig hoopvol: "het opwerpen van een alternatief voor de huidige plannen om een brug te bouwen, biedt een mogelijkheid om de Elbe vallei in Dresden te vrijwaren. Het Werelderfgoedcomité is bereid om een positieve aanbeveling te geven voor een oplossing die kan helpen om dit wondermooie landschap op de Werelderfgoedlijst te houden."

Studie over het recht op informatie

De UNESCO heeft een tweede, volledig herziene en geactualiseerde, vergelijkende studie voorgesteld over het recht op informatie, *Freedom of Information: A Comparative Legal Survey*. Dat gebeurde op 18 maart 2008 in de marge van een tweedaagse expertenbijeenkomst over het recht op informatie en duurzame ontwikkeling op de hoofdzetel van de Organisatie in Parijs.

De studie van de hand van Toby Mendel geeft een overzicht van de stand van zaken met betrekking tot het recht op informatie, gedefinieerd als de universele toegang tot informatie die in het bezit is van openbare organen.

De eerste editie werd in een dozijn talen vertaald en "was een uiterst waardevol instrument voor de UNESCO om het principe van het recht op informatie te propageren en om aan capaciteitsopbouw daaromtrent te doen," aldus Mogens Schmidt, een van de topmannen van de sector Communicatie en Informatie van de UNESCO. Het nieuwe boek is

vooral bedoeld als een hulpmiddel voor wetgevers en andere betrokkenen bij het realiseren van het recht op informatie.

Bij de voorstelling wees de auteur erop dat "sinds de eerste editie van vijf jaar geleden, alle regio's nu wetten inzake het recht op informatie hebben aangenomen." Het recht op informatie wordt nu internationaal beschouwd als een fundamenteel recht dat voortvloeit uit het recht op vrijheid van meningsuiting.

De nieuwe editie is een stuk uitgebreider en bevat voorbeelden uit meer landen. Ze legt eveneens op een gemakkelijk begrijpbare en niet-technische manier de principes uit die de basis vormen van het recht op informatie, zoals volledige openbaarheid, publicatieverplichting, transparant bestuur, beperktheid van uitzonderingen en het gemakkelijk toegankelijk maken.

Een elektronische versie van het rapport is gratis te verkrijgen via info@unesco-vlaanderen.be

6 wetenschappelijke programma's bundelen krachten

De leiders van de zes voornaamste wetenschappelijke programma's van de UNESCO (Intergovernmental Oceanographic Commission, International Basic Sciences Programme, International Geoscience Programme, International Hydrological Programme, Man And Biosphere, Management Of Social Transformations) ondertekenden in oktober 2007 een gezamenlijke verklaring waarin ze stellen dat klimaatverandering een belangrijke bekommernis is van alle intergouvernementele en internationale programma's.

In de verklaring staat dat bij het plannen van toekomstige acties rekening moet gehouden worden met de verwezenlijkingen van deze programma's op het vlak van het verbeteren van wetenschappelijk onderzoek, het smeden van banden tussen wetenschappelijk en algemeen

beleid, het opbouwen van nationale capaciteit, en het realiseren van de Millenniumontwikkelingsdoelen.

De wetenschappelijke programma's van de UNESCO zullen hun inspanningen ten voordele van Afrika vergroten en van dichterbij meewerken aan initiatieven zoals UN-Oceans, UN-Water en UN-Energy.

Het UNESCO Platform Vlaanderen publiceerde onlangs een overzicht van alle programma's en projecten van de UNESCO die bijdragen tot het oplossen van de problemen die voortkomen uit de klimaatverandering.

De brochure "De klimaatverandering. Hoeveer laten we het komen? – Overzicht klimaatprogramma's" is gratis verkrijgbaar via info@unesco-vlaanderen.be

Plannen voor onderwatermuseum in Alexandrië

De UNESCO is door het ministerie van Cultuur van Egypte gevraagd om een internationaal comité op te richten om een haalbaarheidsstudie te evalueren voor het bouwen van een nieuw museum in Alexandrië. Het museum zou gedeeltelijk onder water opgetrokken worden en de overblijfselen tentoonstellen van het paleis van Cleopatra en van de Pharos van Alexandrië, één van de klassieke zeven wereldwonderen.

Momenteel is er een haalbaarheidsstudie in de maak die moet afwegen of het praktisch mogelijk is om een onderwatermuseum te bouwen in Egypte dat het erfgoed zou tonen dat gevonden werd in de baai van Alexandrië. Aangezien het de bedoeling is om het museum boven, of dicht bij, de oorspronkelijke archeologische sites in de baai te bouwen, dienen er aanzienlijke technische, ethische en architecturale obstakels te worden overwonnen.

Het ministerie van Cultuur van Egypte heeft daarom aan de UNESCO gevraagd om een internationaal wetenschappelijk comité samen te stellen bestaande uit verschillende vermaarde archeologen, museumspecialisten en andere wetenschappelijke experts om het proces van de haalbaarheidsstudie te begeleiden en de resultaten te evalueren.

De haalbaarheidsstudie zelf wordt uitgevoerd door een professioneel team met daarin architecten gespecialiseerd in het bouwen onder water, landschapsarchitecten, stadsplanners, economen en andere lokale en buitenlandse specialisten die advies kunnen verlenen betreffende bekommernissen inzake architectuur en leefmilieu én inzake de economische leefbaarheid van een dergelijk project.

Pulp Fiction actrice nieuwe UNESCO artiest voor de vrede

De Portugese actrice Maria de Medeiros, die ook al verschillende films regisseerde en recent een zangcarrière lanceerde, is voortaan UNESCO artiest voor de vrede. Ze krijgt de titel omwille van haar "uitzonderlijk engagement voor het kunstonderwijs en voor het uitdragen van de idealen van de UNESCO". Het bijhorende symbolische lintje kreeg ze op 17 maart 2008 tijdens een officiële ceremonie op de hoofdzetel van de UNESCO in Parijs.

Maria de Medeiros werd geboren in Lissabon en speelde haar eerste filmrol op haar vijftiende in *Silvestre* van João César Monteiro. Sindsdien acteerde ze zowel in het theater als in films. Ze stond op de planken van Parijs in stukken van Corneille, Garcia Lorca, Mairret en Calderón, en acteerde in talrijke films. Het internationale publiek leerde haar vooral kennen dankzij haar rollen in *Henry & June*, waarin ze gestalte gaf aan Anaïs Nin, en *Pulp Fiction*.

Al vroeg in haar carrière begon Maria de Medeiros te regisseren. Na een aantal kortfilms volgde in 1999 haar eerste langspeelfilm: *Capitães de Abril*. Deze film over de Anjerrevolutie werd op verschillende filmfestivals bekroond. In 2004 regisseerde ze haar eerste documentaire: *Je t'aime... moi non plus: Artistes et critiques* over de relatie tussen filmmakers en recensenten.

Vorig jaar voegde ze een dimensie aan haar carrière toe met het uitbrengen van *A Little More Blue*, een album waarop ze nummers van Braziliaans muzikanten zingt. Tijdens de ceremonie om haar titel van UNESCO artiest voor de vrede luister bij te zetten, gaf ze met begeleiding van een jazztrio een concert.

UNESCO artiesten voor de vrede zijn bekende internationale figuren die elk op hun eigen manier helpen om de boodschap van de UNESCO te laten weerklinken door hun invloed, charisma en bekendheid. Eerder kregen onder meer zangeres Céline Dion, actrice Gong Li en flamencodanser Joaquín Cortés de eretitel.

www.unesco.org/goodwill
www.imdb.com/name/nm0210218/

Impuls voor alfabetisering in Afghanistan

De Japanse regering stelt 13 miljoen dollar ter beschikking van het Literacy for Empowerment (LIFE) initiatief van de UNESCO in Afghanistan. Het geld zal ten goede komen van zo'n 300.000 mensen in negen Afghaanse provincies. Het project richt zich voornamelijk tot vrouwen die niet kunnen lezen en schrijven.

In 2007 stelde het Afghaanse ministerie voor Onderwijs in samenwerking met de UNESCO een nationaal onderwijsplan op waarin alfabetisering als één van de prioriteiten werd aangeduid. Koïchiro Matsuura, directeur-generaal van de UNESCO: "Alfabetisering is geen wondermiddel dat alle ontwikkelingsproblemen oplost maar is wel een essentieel instrument om de ontwikkeling te verbeteren. Dat is al voldoende overal ter wereld bewezen en het is van cruciaal belang om Afghanistan te helpen om deze uitdaging aan te gaan."

Ondanks de inspanningen die geleverd zijn na de val van het Talibanregime in 2001, blijft analfabetisme een groot probleem in Afghanistan. Opmerkelijk zijn de verschillen tussen stedelijke en landelijke gebieden enerzijds en tussen mannen en vrouwen anderzijds. Een rapport uit 2005 dat het traject op weg naar de millennium ontwikkelingsdoelen in kaart bracht, spreekt van een geleterdheidsgraad van 34% onder de bevolking ouder dan 15 jaar (50% onder mannen en 18% onder vrouwen). In landelijke gebieden, waar 74% van de Afghanen wonen, kan bijna 90% van de vrouwen en 63% van de mannen lezen noch schrijven. Daarmee hoort Afghanistan thuis in de rij van landen zoals Niger, Burkina Faso en Mali.

Het LIFE initiatief van de UNESCO is gelanceerd in 2005 met de bedoeling om een globaal kader te scheppen om ontwikkelingslanden te helpen om de alfabetisering te verbeteren en de Education for All (EFA of Onderwijs voor Allen) doelstellingen te bereiken. Het richt zich op landen waar de geleterdheid minder dan 50% bedraagt of waar meer dan 10 miljoen analfabeten wonen.

Afrikaanse journalistiek optillen

Bij de opening van een tweedaagse bijeenkomst over journalistieke opleidingen in Grahamstown (Zuid-Afrika) op 17 maart 2008, benadrukte Abdul Waheed Khan, adjunct-directeur-generaal van de UNESCO voor Communicatie en Informatie, dat de Organisatie zich blijft inzetten voor het verbeteren van de professionele vaardigheden van Afrikaanse journalisten.

"Verschillende ontwikkelingen en trends veranderen de manier waarop er aan journalistiek wordt gedaan. Met de komst van multimediale platforms en nieuwe vormen van journalistiek zoals blogs, ontstonden er nieuwe manieren om wereldwijd een gevarieerd publiek te bereiken," aldus Khan. Naast deze ontwikkelingen komt de kwaliteit van de journalistiek steeds meer onder druk te staan en gaan we van een vorm van journalistiek van verificatie naar een vorm van journalistiek van veronderstelling. Daarom "moeten journalistieke opleidingen studenten niet alleen leren schrijven, ze moeten hen ook leren om na te denken, te verifiëren, te appreciëren, te bekritisieren en, pas dan, om te synthetiseren."

De UNESCO ontwikkelde een model van curriculum voor journalistiek

onderwijs dat kan worden toegepast in ontwikkelingslanden en ontluikende democratieën. Het curriculum onderstreept de nauwe verbondenheid tussen democratie en journalistiek en is erop gericht om studenten kritischer te leren nadenken en om die vaardigheid te gebruiken bij het maken van analyses en syntheses. Het staat een bredere aanpak van journalistiek voor die studenten beter moet voorbereiden over het berichten over steeds complexer wordende onderwerpen.

Recent nog publiceerde de UNESCO een rapport met criteria en indicatoren waarin bijna 100 Afrikaanse scholen voor journalistiek werden doorgelicht. Het lijst de uitdagingen en kansen op van deze instellingen om zich verder te ontwikkelen en geeft aan hoe verschillende ontwikkelingspartners daarbij kunnen helpen. Ook de UNESCO is van plan om de scholen bij te staan in hun verdere ontwikkeling teneinde de journalistiek in Afrika naar een hoger niveau te tillen.

De bijeenkomst in Grahamstown bracht meer dan 70 mediaprofessionals bij elkaar om te bespreken welke de grootste uitdagingen zijn voor het journalistiek onderwijs in Afrika en welke institutionele capaciteit er moet worden opgebouwd om die uitdagingen te overwinnen.

Beroepscode voor Iraakse journalisten

Verschillende vertegenwoordigers van de belangrijkste Iraakse media kwamen op 20 maart samen in Amman (Jordanië) om een nieuwe beroepscode voor journalisten te ondertekenen. Bedoeling van de code is om het niveau van de mediaberichtgeving op te vijzelen en om respect voor diversiteit in het land te verspreiden.

De zelfregulerende beroepscode is het resultaat van een reeks workshops die door het BBC World Service Trust georganiseerd werden in het kader van een UNESCO-project ter ontwikkeling van onafhankelijke, pluralistische en professionele media in Irak.

"Mediaorganisaties die de beroepscode ondertekenen, engageren zich om te werken volgens een aantal internationale normen zoals accuraatheid, eerlijkheid en integriteit om zo bij te dragen tot het

verhogen van het professioneel niveau van de Iraakse journalistiek," zegt Emad Al-Khafaji, onafhankelijk Iraaks journalist en voorzitter van het comité dat de code opstelde. De beroepscode is gebaseerd op internationale normen maar houdt rekening met de specifieke situatie in Irak. Er is aandacht voor onderwerpen zoals nationale verzoening, berichtgeving over geweld en chaos en nationale veiligheid. Mediaorganisaties worden eveneens gewezen op wat ze kunnen doen om politieke, religieuze en etnische kloven te overbruggen en om het respect voor diversiteit te verspreiden.

Het UNESCO-kantoor in Irak is tevreden met de beroepscode. Michael Croft, topman van het kantoor, denkt dat de beroepscode ervoor zal zorgen dat er een algemene consensus ontstaat over de hoge professionele en ethische eisen die de media en de journalistiek moeten hoog houden in Irak.

Wereldwaterdag in het teken van sanitaire voorzieningen

Bijna 40 procent van de wereldbevolking heeft geen toegang tot goede sanitatie. De Verenigde Naties willen mensen en middelen mobiliseren om daar iets aan te doen en riepen 2008 daarom uit tot Internationaal Jaar van Sanitatie. Water is onlosmakelijk verbonden met goede sanitatie en dus draaide ook Wereldwaterdag, jaarlijks gehouden op 22 maart, rond (de nood aan) sanitaire voorzieningen.

Goede sanitatie bestaat uit schone en veilige toiletten, goede rioleringen en persoonlijke hygiëne. Dagelijks overlijden duizenden vrouwen en kinderen aan ziektes die veroorzaakt worden door een gebrek hieraan.

Tussen 1990 en 2004 zijn meer dan 1,2 miljard mensen geholpen op het gebied van sanitatie. Zo'n 2,6 miljard mensen (inclusief 980 miljoen kinderen) zijn echter nog steeds niet bereikt. Elke 20 seconden sterft er een kind tengevolge

van ontbrekende of gebrekkige sanitaire voorzieningen.

Een van de Millenniumontwikkelingsdoelen is de halvering van het aantal mensen zonder goede sanitatie. Jammer genoeg zien de prognoses er niet goed uit. Experts berekenden dat er tegen 2015 nog steeds 2,1 miljard mensen niet zullen beschikken over elementaire sanitaire voorzieningen. Als er geen serieuze bijkomende inspanningen geleverd worden, zal dit doel in Afrika ten zuiden van de Sahara pas in 2076 bereikt worden.

Deze vaststelling is des te ernstiger aangezien vooruitgang op het vlak van sanitatie ook een invloed heeft op het behalen van de andere Millenniumontwikkelingsdoelen. Op plaatsen waar sanitaire voorzieningen aanwezig zijn, gaan meer kinderen naar school. Vooral meisjes worden vaak door hun ouders thuisgehouden als er geen toilet is. Voorlichting over persoonlijke hygiëne – zoals handen wassen – voorkomt ziektes als diarree, de op één na belangrijkste

doodsoorzaak onder kinderen jonger dan 5 jaar.

Met haar watergerelateerde programma's en activiteiten draagt de UNESCO bij tot de realisatie van de Millenniumontwikkelingsdoelen inzake water en sanitatie. Het Internationaal Hydrologisch Programma (IHP) van de UNESCO, bijvoorbeeld, behandelt het sanitatieprobleem in een bredere context door te werken aan duurzaam waterbeheer in steden en door onderzoek te voeren naar innovatieve manieren om sanitatie in te voeren.

www.unwater.org/worldwaterday/flashindex.html
<http://esa.un.org/iys/>

e-jongerenmagazine voor culturele diversiteit

No Ghetto is een interactief online magazine voor jongeren van verschillende culturele achtergronden dat vooral oog heeft voor onderwerpen met betrekking tot culturele diversiteit. Het behandelt een reeks onderwerpen inzake dialoog, diversiteit en ontwikkeling die ook hoog op de agenda van de UNESCO staan, zoals culturele en artistieke expressie, hiv/aids, migratie en minderheden, geschiedenis, armoede, interreligieuze dialoog enz...

Het magazine richt zich in de eerste plaats tot jongeren in Afrika en de Arabische wereld maar sluit uiteraard jongeren uit Westerse landen niet uit. De site wil meningen verzamelen van jonge mensen over hun dagelijks leven, hun ambities en de problemen waarmee ze geconfronteerd worden. Ze wil ook een platform bieden aan jongeren die te maken krijgen met uitsluiting en discriminatie.

Met een frisse stijl en een open geest hoopt de site jongeren te kunnen aanspreken. De huidige versie beperkt zich tot het Frans maar op termijn komt er ook een Engelstalige versie. Ook edities in het Arabisch, Chinees en Russisch worden niet uitgesloten voor de toekomst.

www.noghetto.org

3000 boeien voor betere oceanobservatie

Om de kwaliteit van de oceanobservatie in veel delen van de wereld te verbeteren, startte de Intergouvernementele Oceanografische Commissie (IOC) van de UNESCO in 2000 met de uitvoering van het Argoprogramma. Dat programma is genoemd naar de Argo, een kleine, relatief goedkope, boei die informatie verzamelt over de temperatuur en het zoutgehalte van de bovenste 2.000 meter van de oceaan. Inmiddels dobberen er wereldwijd 3.000 dergelijke boeien.

De informatie die de Argoboeien aanleveren, is van groot belang voor de klimaatvoorspelling. Ze verbeterde ook in belangrijke mate de voorspellingen over het traject en de intensiteit van orkanen.

Vroeger bestond er veel onzekerheid omtrent de capaciteit van oceanen om warmte op te slaan. De informatie van de Argoboeien nam veel van die onzekerheid weg. Deze kennis is cruciaal bij het bepalen van de mate van de opwarming van het klimaat en van de stijging van de zeespiegel, alsook bij het doen van voorspellingen daaromtrent. De constante stroom aan data van de Argoboeien, in combinatie met satellietwaarnemingen,

zorgde voor een grote doorbraak inzake het creëren van modellen over de relatie tussen de oceaan en de atmosfeer hetgeen leidde tot betere seizoensvoorspellingen en analyses en voorspellingen betreffende de diepere lagen van de oceaan.

De data van de Argoboeien worden gebruikt in steeds meer onderzoekstoepassingen die nieuwe inzichten verschaffen over hoe de oceanen en de atmosfeer interageren, zowel onder normale als onder extreme omstandigheden. Ze leveren gegevens die nooit met een onderzoeksschip zouden kunnen worden ingewonnen.

De uitdaging is nu om het systeem op lange termijn operationeel te houden – de huidige generatie boeien heeft een levensduur van 4 jaar – en om lessen uit dit succesverhaal te trekken voor het vervolledigen van het Globaal Oceaan Observatie Systeem (GOOS). Er komen onder andere een Arctisch Observatie Systeem (zie verder in de rubriek Wereld), meer boeien in 'tropische' zeeën (om de voorspellingen rond klimaatfenomeen El Niño te verbeteren) en een GOOS kustmodule om beter voorbereid te zijn op zeespiegelstijgingen.

Reporters Zonder Grenzen luidt de alarmbel over toenemende censuur op het internet en wil mensen mobiliseren voor het recht op vrije meningsuiting in cyberspace.

> Communicatie <

Vijanden van vrije meningsuiting op het internet

Reporters Zonder Grenzen, een niet-gouvernementele organisatie die strijdt voor persvrijheid en vrije meningsuiting, zal voortaan jaarlijks op 12 maart activiteiten organiseren ter veroordeling van cybercensuur. Dit voornemen is een reactie op de vaststelling dat het steeds vaker voorkomt dat autoriteiten bloggers (mensen die een internetdagboek bijhouden) het leven zuur maken en websites verbieden.

Cyberdemonstratie

Op 12 maart 2008 hield Reporters Zonder Grenzen voor het eerst de *Online Free Expression Day*, een initiatief dat oorspronkelijk zou gepatroneerd worden door de UNESCO (zie kader). De Dag gaf internetgebruikers de kans om demonstraties te houden op plaatsen waar dat normaal gezien niet mogelijk is. Zo konden mensen vrije demonstreren voor meer vrije meningsuiting op het internet op virtuele versies van onder andere het Tiananmenplein in China, het Plein van de Revolutie in Cuba of de straten van Rangoon in Birma. Meer dan 21.000 internetgebruikers namen aan deze cyberdemonstratie deel. Ze konden een eigen cyberpersonage creëren en een spandoek met slogan aanmaken. Ook nu nog kunnen deelnemers de virtuele straat op trekken.

Reporters Zonder Grenzen doet dienst als waakhond van de persvrijheid. Cijfers van de organisatie tonen aan dat er wereldwijd minstens 62 cyberdissidenten achter de tralies zitten en dat er in 2007 meer dan 2.600 websites, blogs en discussiefora werden verwijderd of ontoegankelijk gemaakt.

Internetvijanden

Naar aanleiding van de eerste *Online Free Expression Day* publiceerde Reporters Zonder Grenzen een geactualiseerde lijst van de zogenaamde *Internetvijanden*. Dit zijn landen die volgens de organisatie al te ver gaan in het beknotten van de vrije meningsuiting op het

Vijftien landen worden door Reporters Zonder Grenzen als Internetvijanden bestempeld

internet. In 2007 kleefde de organisatie dit weinig begerenswaardige label op dertien landen: Birma, China, Cuba, Egypte, Iran, Noord-Korea, Oezbekistan, Saudi-Arabië, Syrië, Tunesië, Turkmenistan, Vietnam en Wit-Rusland. Dit jaar is de lijst uitgebreid met Ethiopië en Zimbabwe.

De regimes van de nieuwkomers op de lijst van Internetvijanden hebben volgens Reporters Zonder Grenzen de nare gewoonte om de traditionele media tegen te werken. De internetpenetratie in deze landen is laag maar toch voldoende om hen kopzorgen te baren. Vandaar dat ze een blik cybercensuur opentrekken gaande van wetgeving die vrije meningsuiting op het internet beknut tot het in de gaten houden van cybercafés en het controleren van bedrijven die internettoegang verlenen.

Censors

Naast de lijst van Internetvijanden identificeert Reporters Zonder Grenzen 11 andere landen die "in het oog gehouden moeten worden." Het gaat om Bahrein, >

Eritrea, Gambia, Jemen, Jordanië, Libië, Maleisië, Sri Lanka, Tajikistan, Thailand en de Verenigde Arabische Emiraten. Anders dan de Internetvijanden sluiten deze landen geen bloggers op en is er geen cybercensuur op grote schaal. Maar af en toe zijn er wel misbruiken en deze landen beschikken ook over wetgeving die zou kunnen gebruikt worden om het internet te muilkorven. Bovendien maken de gerechtelijke of politieke autoriteiten regelmatig gebruik van anti-terreurwetten om tegenstanders van de regering en activisten die online voor hun mening uitkomen, te identificeren en op te volgen.

In haar rapport over de Internetvijanden wijst Reporters Zonder Grenzen er op dat "het opjagen van onafhankelijke denkers op het internet des te efficiënter is door de medewerking die westerse bedrijven verlenen aan regeringen om 'lastige gevallen' aan te duiden." Zo werd de Chinese journalist Shi Tao tot tien jaar gevangenisstraf veroordeeld omdat hij een regeringsdocument had verstuurd naar pro-democratische Chinese dissidenten in het buitenland. Dat Shi Tao de verzender van het document

Algemeen beschouwd doen landen te weinig om misdaden tegen journalisten te vervolgen waardoor de indruk ontstaat dat zulke misdaden ongestraft kunnen begaan worden.

De UNESCO wijst landen op hun verantwoordelijkheid en vraagt hen om verantwoording af te leggen.

> Communicatie <

Onaanvaardbare straffeloosheid voor misdaden tegen journalisten

De Intergouvernementele Raad die het International Programme for the Development of Communication (IPDC) stuurt, roept landen op om meer verslag uit te brengen over het onderzoek dat ze voeren naar moordaanslagen tegen journalisten en andere misdaden gericht tegen mensen die voor de media werken. Tijdens een bijeenkomst van 26 tot 28 maart 2008 op de hoofdzetel van de UNESCO in Parijs veroordeelde de Raad geweldplegingen jegens journalisten en dringt hij er op aan dat de lidstaten van de UNESCO voldoen aan de relevante verplichtingen die het internationaal recht hen oplegt en dat ze een einde maken aan de straffeloosheid die dergelijke misdaden genieten.

Internationale verantwoordelijkheid

De voorzitter van de Raad las aan het einde van de bijeenkomst een beslissing voor die is aangenomen door de volledige Raad en waarin verwezen wordt naar Resolutie 1738 van de VN-

was, kon het regime enkel weten dankzij informatie die het Amerikaanse internetbedrijf Yahoo! ter beschikking had gesteld. Verschillende mensenrechtenorganisaties en een commissie van het Amerikaanse congres hekelden de houding van het Amerikaanse bedrijf in deze zaak. Volgens Reporters Zonder Grenzen is het bedrijf verantwoordelijk voor de opsluiting van 4 Chinese cyberdissidenten.

Handboek

Om mensen overal ter wereld de kans te geven om hun recht op vrijheid van meningsuiting uit te oefenen op het internet, publiceerde Reporters Zonder Grenzen een handboek voor bloggers en cyberdissidenten. Het handboek geeft praktische tips en advies over hoe je een blog kan opstarten, hoe je anonimiteit op het internet kan publiceren en wat je kan doen om censuur te omzeilen. De gids is gratis beschikbaar op de website van de organisatie en bestaat in het Frans en het Engels. ■

Marino Bultinck

De Russische journaliste Anna Politkovskaya werd in oktober 2006 vermoord en kreeg in mei 2007 postuum de UNESCO Prijs voor Persvrijheid. Misdaden als deze worden onvoldoende onderzocht en de daders genieten straffeloosheid.

veiligheidsraad uit 2006 (die onder meer handelt over de veiligheid van journalisten die actief zijn in conflictgebieden en landen wijst op hun verplichtingen in het kader van het internationaal recht met onder andere de Conventies van Genève –n.v.d.r.). De Raad wil dat landen hun verantwoordelijkheid opnemen en opvolgen in welke mate er onderzoek gevoerd wordt naar moorden die bij monde van de directeur-generaal door de UNESCO veroordeeld worden. Landen waar dergelijke misdaden plaatsvonden moeten ook zelf spontaan meer verslag uitbrengen over de vooruitgang van het gerechtelijk onderzoek naar dergelijke feiten, aldus de Raad.

De voorbije twee jaar veroordeelde de UNESCO publiekelijk de moord op 121 journalisten – 68 in 2006 en 53 in 2007. Tijdens zijn 26ste bijeenkomst organiseerde de IPDC Raad een debat over het garanderen van de veiligheid van journalisten. Rodney Pinder van het International News Safety Institute (een NGO die zich >

UNESCO neemt afstand van Online Free Expression Day

Persvrijheid en vrijheid van meningsuiting zijn twee principes die de UNESCO hoog in het vaandel draagt. Vandaar dat Reporters Zonder Grenzen eerder dit jaar via de Franse Nationale UNESCO Commissie aan de UNESCO vroeg om de patronage op zich te nemen van de eerste *Online Free Expression Day*. De Organisatie ging op de vraag in maar aan de vooravond van 12 maart 2008 trok ze haar steun in. In een officiële mededeling luidt het dat de brief waarin de UNESCO ermee toestemde om het initiatief te patroneren, duidelijk stipuleerde dat de Organisatie "niet geassocieerd kon worden met de activiteiten die naar aanleiding van het gebeuren voorzien werden."

De berichten die Reporters Zonder Grenzen ter promotie van de Dag verspreidde, onder andere over haar lijst van Internetvijanden (zie artikel), vermeldde het logo van de UNESCO en dat viel verkeerd bij de organisatie: "Reporters Zonder Grenzen publiceerde

materiaal aangaande een aantal lidstaten van de UNESCO waarover de UNESCO niet vooraf was geïnformeerd en dat de UNESCO niet kan onderschrijven. Bovendien werd het logo van de UNESCO daarbij op zo'n manier geplaatst dat de indruk gewekt werd dat de Organisatie de voorgestelde informatie steunde."

In een reactie op de beslissing van de UNESCO beweert Reporters Zonder Grenzen dat verschillende regeringen van landen die op de lijst van Internetvijanden voorkomen, druk hebben uitgeoefend op de UNESCO. In scherpe bewoordingen verwijt de ngo de UNESCO dat ze een laffe houding aanneemt en voegt eraan toe: "Jammer genoeg lijkt het erop dat we twintig jaar in de tijd zijn teruggegaan naar een tijdperk waarin autoritaire regimes de plak zwaaiden op het hoofdkwartier van de UNESCO in Parijs. Het plooiën van de UNESCO onderstreept het belang van de *Online Free Expression Day* en van de noodzaak om te protesteren tegen overheden die censureren."

inzet voor de veiligheid van journalisten wereldwijd en zich kant tegen de vervolging van journalisten – n.v.d.r.) wijst erop dat veel misdaden tegen journalisten, zelfs moordaanslagen, onbestraft blijven en dat er onvoldoende maatregelen bestaan om ervoor te zorgen dat journalisten veilig hun werk kunnen doen.

Engagementen nakomen

In naam van de UNESCO benadrukte haar adjunct-directeur-generaal voor Communicatie en Informatie, Mogens Schmidt, dat het belangrijk is dat lidstaten handelen overeenkomstig bestaande engagementen zoals Resolutie 29 die is aangenomen door de Algemene Conferentie van de UNESCO in 1997 en waarin lidstaten ermee instemmen om misdaden tegen een persoon niet te laten verjaren wanneer deze gepleegd werden met de bedoeling om de vrijheid van informatieverspreiding of de vrije meningsuiting te verhinderen. Toby Mendel, directeur van het programma Recht van de mensenrechtenorganisatie Article 19 (vernoemd naar het artikel van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens dat het recht op vrijheid van meningsuiting en het recht op informatie garandeert – n.v.d.r.) wees erop dat misdaden tegen journalisten niet enkel hun recht op vrije meningsuiting schenden maar ook het recht van andere mensen om informatie te krijgen. Mede daarom is het noodzakelijk dat er een ondersteunend structureel kader komt om straffeloosheid tegen te gaan.

Uit cijfers die het Committee to Protect Journalists (een NGO die zich inzet voor persvrijheid en de rechten van journalisten, vergelijkbaar met Reporters Zonder Grenzen – n.v.d.r.) verzamelde tussen 1992 en 2007 blijkt dat amper 6,7% van de

zaken betreffende moordaanslagen tegen journalisten resulteerden in een veroordeling van de schuldigen. De 39 lidstaten die samen de IPDC Raad uitmaken vragen aan de directeur-generaal van de UNESCO om tegen haar volgende bijeenkomst (de raad komt normaal gezien om de twee jaar samen – n.v.d.r.) bij de lidstaten informatie in te winnen over het onderzoek dat ze voeren naar moordaanslagen tegen journalisten en andere misdaden gericht tegen mensen van de media. Ze vragen dat de antwoorden van de lidstaten onderwerp zouden uitmaken van een analytisch rapport dat door de UNESCO openbaar moet gemaakt worden.

Prioriteiten leggen

De Raad vraagt ook aan het IPDC Bureau (een kleiner orgaan dat door de Raad belast wordt met het toezicht op de uitvoering van het programma – n.v.d.r.) om te onderzoeken hoe er voorrang kan gegeven worden aan projecten die gericht zijn op het vergroten van lokale capaciteit om de veiligheid en de bescherming van journalisten te verbeteren.

Het International Programme for the Development of Communication voert een brede waaier van projecten uit in talrijke ontwikkelingslanden die bedoeld zijn om de vrije stroom van informatie te verzekeren. Prioriteiten van het programma zijn de vrijheid van meningsuiting en het pluralisme van de media; de ontwikkeling van lokale media en het ontwikkelen van de menselijke capaciteit ter zake. Sinds haar oprichting in 1980 zamelde het IPDC ruim 93 miljoen dollar in voor meer dan 1.100 projecten in 139 ontwikkelingslanden en landen in overgang. ■

Marino Bultinck

Resolutie 1738 van de VN-veiligheidsraad (2006) en Resolutie 29 van de Algemene Conferentie van de UNESCO (1997) zijn beschikbaar via info@unesco-vlaanderen.be

Als we niet willen dat het ecosysteem op aarde als een kaartenhuisje in elkaar zakt, moeten we de biodiversiteit verzekeren. Alleen zo kunnen we onze toekomst veiligstellen.

> Wetenschap <

Biodiversiteit is de beste garantie op overleven

Geologische wetenschappen ten dienste stellen van de mensheid, dat is het uitgangspunt van het Internationaal Jaar van de Planeet Aarde dat op 12 februari 2008 is gelanceerd op de hoofdzetel van de UNESCO in Parijs (zie verder in dit nummer). Duurzame ontwikkeling en de promotie van de aardwetenschappen (geologie, geofysica, paleontologie, meteorologie, enz...) staan centraal in een reeks initiatieven die mee gecoördineerd worden door de UNESCO. Bij de start van het Internationaal Jaar, onderstreepte de vermaarde Canadese astrofysicus Hubert Reeves het belang van wat er op het spel staat.

U werd bekend met uw werk over de immensheid van het universum en concentreert zich nu op de kwetsbaarheid van de aarde. Vanwaar die ommezwaai?

Hubert Reeves: "Astrologie leert ons hoe we kwamen te bestaan op aarde maar ecologie leert ons hoe we hier kunnen blijven. We kennen de wonderen van de sterren en de melkwegstelsels, die verbonden zijn met ons verleden en ons heden, maar stellen vast

Hubert Reeves gaat de boer op om mensen te waarschuwen voor de gevolgen van de snelheid waarmee we plant- en diersoorten uitroeien.

dat ons voortbestaan bedreigd wordt. Een mens zou voor minder bezorgd worden. Mensen stappen vaak op me af en zeggen "vroeger praatte u over melkwegstelsels en liet u ons dromen, nu vertelt u ons alleen onaangename dingen." Ik antwoord steeds dat we realistisch moeten zijn. We kunnen onze tijd niet enkel met dromen doorbrengen. We mogen onze kop niet in het zand steken. We moeten te weten komen wat er aan de hand is zodat we kunnen achterhalen wat we moeten doen. >

Ik werd langzaam tot het milieu aangetrokken. Tijdens de lezingen die ik gaf in de jaren 1980 begon ik het probleem aan te kaarten. Geleidelijk aan won het aan belang tot het een cruciaal thema werd. Maar ik heb de astrologie niet opgegeven.

Ik probeer me nuttig te maken. Ik preek niet tot het koor maar richt me tot groepen die minder betrokken zijn bij de milieuproblematiek. Ik heb gesproken voor landontwikkelaars, notarissen, vrachtwagenchauffeurs. Die mensen slaan achterover als je hen vertelt wat er aan de hand is."

Maakt u zich ernstig zorgen?

Reeves: "Minder dan een aantal jaar geleden. Er is een grote kentering gekomen die me hoop geeft. Mensen vragen me vaak of ik een optimist of een pessimist ben. Ik antwoord altijd met de woorden van Jean Monnet, een van de stichters van Europa. Toen niemand echt geloofde in Europa zei hij vaak "wat belangrijk is, is niet om optimistisch of pessimistisch te zijn, wat telt is dat je vastberaden bent."

De voorbije twee jaar is het bewustzijn omtrent milieuproblemen serieus gegroeid, onder impuls van mensen als de Amerikaan Al Gore, de Franse ecologist Nicolas Hulot en de Britse econoom Nicolas Stern die berekende dat de klimaatopwarming duizenden miljarden kost."

In 2001 werd u voorzitter van de ROC.

Reeves: "ROC, Rassemblement des Opposants à la Chasse, werd opgericht in 1976 door Théodore Monod toen er in Frankrijk geen reglementering bestond voor de jacht. Ik volgde hem op na zijn dood in 2001. Ondertussen zijn de doelstellingen en de naam van de organisatie gewijzigd. We zijn nu de Ligue ROC pour la préservation de la faune sauvage.

We zijn uiterst bezorgd over het verdwijnen van natuurlijke habitats en over het gebruik van pesticiden. De snelheid waarmee we planten- en diersoorten uitroeien is onrustwekkend. In de natuur zijn soorten niet onafhankelijk. Telkens er een soort verdwijnt, doet dat ook andere soorten verdwijnen en verzwakt het ecosysteem.

Bijen zijn een goed voorbeeld. Doordat het aantal bijen sterk afneemt, worden er minder bomen bevrucht. Zonder bevruchting geen fruit en fruit is van groot belang voor het voortbestaan van de mens.

Als één element uit het bouwwerk van het leven – opgebouwd gedurende miljoenen jaren en steunend op de onderlinge verbondenheid van soorten – verdwijnt, verzwakt het geheel. We kunnen niet genoeg benadrukken dat biodiversiteit onze beste garantie op overleven is."

Nemen de politieke leiders voldoende maatregelen?

Reeves: "De Grenelle de l'environnement (Frans overheidsforum over milieu) dat vorig jaar in oktober in Frankrijk gehouden is, is een goed voorbeeld.

Origineel was dat de Grenelle partners met verschillende overtuigingen samenbracht: bijvoorbeeld boeren die de landbouw verdedigen die voor een groot stuk steunt op het gebruik van pesticiden, maar ook milieuvrijwilligers die daarover bezorgd zijn. Een dergelijke bijeenkomst is een stap in de goede richting en ik denk dat er concrete acties uit zullen voortvloeien. Ten slotte zijn mensen niet gek. En zelfs wie helemaal niet geeft om vlinders en

Zelfs wie niet bekommerd is om het uitsterven van vlinders en wilde bloemen moet toch beseffen dat als we nu niet ingrijpen, het alleen maar moeilijker zal worden in de toekomst.

wilde bloemen die uitsterven, begint te begrijpen dat als ze nu niets doen, het alleen maar moeilijker en duurder zal worden in de toekomst."

En andere landen?

Reeves: "Er beweegt iets in de Verenigde Staten. George Bush mag dan wel alles hebben geblokkeerd, staten als Californië en New England werden op eigen initiatief 'groen'. In Europa is er ook vooruitgang en zelfs China lijkt zich bewust te worden van de ernst van de situatie. India beweegt voorlopig niet maar ook daar zullen mensen doorkrijgen wat er aan het gebeuren is en zal de regering moeten volgen."

Maakt een Grenelle op internationale schaal, georganiseerd door de UNESCO, een kans?

Reeves: "Het zou natuurlijk schitterend zijn mochten regeringen luisteren naar de civil society en samen werken aan de evolutie van de wereld."

En om op een utopische noot te eindigen: is er een andere planeet waar de mensheid terecht kan als ze de aarde finaal naar de knoppen helpt?

Reeves: "Ik heb er geen idee van. Er zijn inderdaad mensen die denken dat als het hier te erg wordt, we gewoon naar een andere planeet zullen verhuizen. Dat lijkt me allesbehalve een goede oplossing want als we niet in staat blijken om onze planeet te vrijwaren, zullen we dezelfde problemen ook gewoon meenemen naar een andere." ■

Jasmina Sopova

De Universiteit Gent beschikt voortaan over een UNESCO Leerstoel in het domein van woestijnstudies.

> Wetenschap <

Vlaanderen heeft UNESCO Leerstoel Eremologie

Op 22 januari 2008 is de UNESCO Leerstoel voor Eremologie aan de Universiteit Gent (UGent) ingehuldigd door de Vlaamse UNESCO Commissie en de UGent. Dat gebeurde met een academische zitting met voorname sprekers waaronder dr. Filippo Giorgi, vice-voorzitter van het International Panel for Climate Change (IPCC) dat in 2007 de Nobelprijs voor de Vrede in ontvangst mocht nemen.

Woestijnstudies

Eremologie is de tak van de wetenschap die zich toelegt op het beheer van droge gebieden en op de bestrijding van woestijnvorming. De vakgroep Bodembeheer en Bodemhygiëne van de UGent heeft een jarenlange traditie met betrekking tot bestrijding van landdegradatie en processen van woestijnvorming. Sinds 1989 coördineert de vakgroep ook het International Center for Eremology dat in de gebouwen van de faculteit Bio-ingenieurswetenschappen beschikt over een unieke windtunnel die zeer frequent door verschillende, nationale en internationale, onderzoekers wordt gebruikt.

Met haar programma voor UNESCO Chairs (of leerstoelen) wil de Organisatie het onderzoek en de opleiding in het hoger onderwijs bevorderen door grensoverschrijdende netwerking en samenwerking tussen universiteiten te stimuleren. Het wereldwijde programma is in 1992 gelanceerd en bundelt ondertussen 634 leerstoelen rond specifieke thema's die tot het actiedomein van de UNESCO behoren. In feite is een UNESCO Leerstoel een soort van kwaliteitslabel dat ervoor zorgt dat een universiteit of instelling zich internationaal kan profileren en dat nieuwe deuren naar mogelijke partners opent.

Samenwerking

Het International Center for Eremology werkt nauw samen met het Mens- en Biosfeerprogramma (MAB) van de UNESCO in het kader van het Sustainable Management of Marginal Drylands (SUMAMAD) project en met het Internationaal Hydrologisch Programma (IHP)

Rector Paul Van Cauwenberge (rechts) wijst de UNESCO Leerstoel voor Eremologie toe aan prof. Donald Gabriëls.

van de UNESCO aan het Water Center for Arid and Semi-Arid Zones of Latin America and the Caribbean (CAZALAC).

SUMAMAD is een door Vlaanderen gefinancierd wetenschappelijk project dat onderzoek doet naar het duurzaam beheer van droge gebieden in Noord-Afrika en Azië en de lokale wetenschappers en bevolking leert om nieuwe technieken te implementeren die duurzame ontwikkeling in de hand werken. CAZALAC is een centrum dat aan armoedebestrijding doet in landen van Latijns-Amerika en het Caraïbisch gebied door mensen beter te leren omgaan met de waterschaarste die er heerst. Het centrum pakt wateronderzoek grensoverschrijdend aan en optimaliseert het gebruik van de beperkte watervoorraden in de halfwoestijn- en woestijngebieden van de regio. Daarbij wordt speciale aandacht geschonken aan de economische, sociale en culturele dimensies die aan deze problematiek verbonden zijn.

Nieuwe mogelijkheden

De erkenning door de UNESCO biedt nieuwe mogelijkheden tot internationale samenwerking en het opstarten van projecten rond klimaatverandering, oorzaken (naast directe menselijke invloed) van woestijnvorming, en landdegradatie met vermindering van biodiversiteit en met negatieve socio-economische gevolgen.

Ter gelegenheid van de inhuldiging van de UNESCO Leerstoel voor Eremologie, vond er op 23 januari 2008 aan de UGent een conferentie over woestijnvorming plaats. De conferentie was gewijd aan recente onderzoeksresultaten omtrent woestijnvorming en aan manieren en middelen om woestijnvorming te bestrijden. De nadruk lag op onderwerpen als bodem en water, biodiversiteit, klimaat, socio-economische aspecten en de genderproblematiek. ■

Marino Bultinck

Dat de aarde opwarmt staat buiten kijf. Hoezeer dit ons leven en dat van toekomstige generaties zal veranderen, hangt af van de beslissingen die we nu nemen.

> Milieu <

Vluchtelingen van de toekomst zullen klimaatvluchtelingen zijn

Alle landen, zowel rijke als arme, zullen rond dezelfde tafel moeten zitten om een oplossing te zoeken voor het klimaatprobleem, zo denkt de Italiaanse klimatoloog dr. Filippo Giorgi. Hij is vice-voorzitter van het International Panel for Climate Change (IPCC) dat in 2007 de Nobelprijs voor de Vrede in ontvangst mocht nemen en is actief in het Internationaal Centrum voor Theoretische Fysica "Abus Salam" van de UNESCO (Trieste, Italië). Filippo Giorgi was één van de gewaardeerde sprekers tijdens de inhuldiging van de UNESCO Leerstoel voor Eremologie aan de Universiteit Gent (zie elders in dit nummer).

Volgens het vierde IPCC Assessment Report (2 februari 2007) is de meeste van de gemiddelde globale opwarming van de voorbije 50 jaar hoogst waarschijnlijk te wijten aan de toename van door mensen veroorzaakte uitstoot van broeikasgassen. Een bekende uitspraak van u is dat we "het onvermijdelijke moeten beheren en het onbeheersbare moeten vermijden." Wat betekent dit?

Filippo Giorgi: "Een mate van door mensen veroorzaakte klimaatverandering is onvermijdelijk want het is onrealistisch om te denken dat we de emissies plots drastisch kunnen verminderen om de concentraties op het huidige niveau te stabiliseren of zelfs terug te dringen. Er is dus een beleid nodig dat ons daarmee leert omgaan. Maar wat nog belangrijker is, is dat we de concentraties van broeikasgassen stabiliseren op een niveau dat onder het gevaarniveau blijft waarop het klimaat van de aarde ernstig wordt aangetast waardoor ook de menselijke samenlevingen en de ecosystemen ernstig zouden worden aangetast. Dat is van groot belang voor de komende generaties aan wie wij het milieu nalaten. Daar komt bij dat broeikasgassen gedurende een lange tijd in de atmosfeer kunnen blijven en dat het klimaatsysteem een inerte aard heeft, wat maakt dat wat we nu doen, zich nog veel jaren zal laten voelen. Net daarom moeten we nu actie ondernemen. Er moeten dus dringend maatregelen komen om de uitstoot van broeikasgassen in de komende decennia te verminderen."

In het rapport stond eveneens dat de opwarming van het klimaatsysteem onmiskenbaar is. Leidde deze verklaring tot een revolutie in onze gedachten aangaande onze verantwoordelijkheid? Hebt u het voorbije jaar veranderingen vastgesteld in het klimaatbeleid?

Giorgi: "Ik denk dat die verklaring het verschil heeft gemaakt. Het was de eerste keer dat de wetenschappelijke gemeenschap met zekerheid verklaarde dat het probleem van de opwarming van de aarde reëel is. Het publiek bewustzijn over dit probleem is echt veranderd, vooral in de Verenigde Staten en Australië en in landen zoals China en India. In Europa was er al langer een groter bewustzijn maar het is de laatste jaren nog toegenomen. Er zijn verschillende factoren die tot deze verandering van de publieke perceptie hebben bijgedragen. De hittegolf die Europa trof in 2003 en de orkaan Katrina in de Verenigde Staten (2005) deed mensen inzien hoe kwetsbaar zelfs geïndustrialiseerde landen zijn voor het klimaat - los van het feit of deze gebeurtenissen directe gevolgen zijn van klimaatverandering of niet. Het Sternrapport (*Stern Review on the Economics of Climate Change*, 2006) wees op de potentieel hoge kosten van klimaatverandering. En verschillende populaire media hadden aandacht voor het probleem: de film *The Day After Tomorrow* (Roland Emmerich, 2004), de bestseller *State of Fear* (Michael Crichton, 2005) en natuurlijk de documentaire van Al Gore, *An Inconvenient Truth* (2006). Ons rapport gaf een wetenschappelijk gewicht aan al deze boodschappen."

Klimaatdeskundige Filippo Giorgi (IPCC): "We moeten het onvermijdelijke beheren en het onbeheersbare vermijden."

Zal klimaatverandering de kloof tussen rijk en arm vergroten?

Giorgi: "Klimaatverandering zal niet door alle landen op dezelfde manier gevoeld worden. Ontwikkelingslanden zijn kwetsbaarder omdat ze over minder capaciteiten beschikken om te reageren op klimaatverandering. Dat zal wellicht het huidige onevenwicht tussen landen vergroten en spanningen doen oplopen. In sommige gevallen zullen verwachte veranderingen zoals het stijgen van de zeespiegel of een grotere verspreiding van droogte, leiden tot grote volksverhuizingen – de zogenaamde kimaatvluchtelingen – en dat zal uiteraard tot spanningen leiden. De oplossing van het klimaatprobleem vereist een wellicht nooit geziene wereldwijde samenwerking tussen landen. Hier ligt dus een mogelijkheid voor internationale samenwerking en gecoördineerde actie. Alle landen moeten rond de tafel zitten om het probleem op te lossen."

Volgens de Klimaatveranderingindex die u in september 2006 publiceerde zijn het gebied van de Middellandse Zee en Noordoost-Europa de belangrijkste hotspots. Waarom?

Giorgi: "De index is gebaseerd op de veranderingen van het gemiddelde en van de variabiliteit van temperatuur en neerslag. Het gebied van de Middellandse Zee en Noordoost-Europa bleken op basis daarvan de belangrijkste hotspots, maar niet om dezelfde reden. >

Meer informatie over het International Center for Eremology aan de Universiteit Gent: www.soilman.ugent.be/eremology/

Voor het gebied van de Middellandse Zee is het voornaamste probleem, volgens de voorspellingen van het model, een aanzienlijke opwarming en een daling van de neerslag in de lente en de zomer. Dat is het gevolg van een noordwaartse verschuiving van het stormspoor (stormen passeren steeds noordelijk van de Middellandse Zee) en van een sterkere wisselwerking tussen bodemvochtigheid en neerslag (minder neerslag zorgt voor drogere bodems en warmere omstandigheden hetgeen op zijn beurt de kans op neerslag vermindert enz...). De modellen voorspellen ook meer variabiliteit tijdens het warme seizoen wat een redelijke grote toename impliceert van extreem warme en droge seizoenen (nog warmer en droger dan de zomer van 2003). Dit zou leiden tot een serieuze toename van de droogte en misschien zelfs tot verwoestijning, vooral in de zuidelijke landen van het gebied van de Middellandse Zee. Voor Noordoost-Europa is het voornaamste gevolg een grote toename van de neerslag veroorzaakt door vaker voorkomende en zwaardere stormen. Dit kan leiden tot meer overstromingen en tot een belangrijke opwarming van de koudere seizoenen. Dit laatste is het gevolg van het smelten van sneeuw hetgeen de bodemreflectie vermindert en leidt tot meer opslorping van de zonnestrallen met opwarming tot gevolg."

U lijkt zich vooral zorgen te maken over de gevolgen van veranderingen in het landgebruik.

Giorgi: "Het probleem is dat de huidige modellen die voorspellingen doen over klimaatverandering, geen rekening houden met veranderingen in het landgebruik. De onzekerheid die daaruit voortvloeit moet in de toekomst zeker aangepakt worden. Er zijn aanwijzingen dat verandering in landgebruik grote gevolgen kan hebben in sommige regio's zoals West-Afrika, soms groter dan deze veroorzaakt door broeikasgassen.

Ik denk ook dat de gevolgen van atmosferische aerosols en stof van belang kunnen zijn op regionale schaal en dus beter onderzocht moeten worden in de toekomst."

Om te eindigen op een persoonlijke noot: na de bekendmaking dat het IPCC de Nobelprijs voor de Vrede kreeg zei u in oktober 2007 tegen een Italiaans journalist dat u graag naar Oslo zou voor de uitreikingceremonie. Is het er van gekomen?

Giorgi: "Ik kon niet mee. Het was een relatief kleine delegatie van 25 personen. Er beleven maar vier plaatsjes over die bij loting verdeeld werden onder verschillende honderden leden en auteurs van het IPCC. Ik had geen winnend lot. Misschien een volgende keer."

Jasmina Sopova

In dit Internationaal Jaar van de Talen is het hoog tijd dat beleidsmakers inzien dat twee- en meertaligheid een troef is en zeker geen hinderpaal tot zelfontplooiing of integratie.

> Sociaal <

Tweetaligheid migrantenkinderen is een troef

Kinderen van immigranten hun moedertaal ontnemen, creëert een conflict tussen het gezinsmodel en het sociaal model en schaadt hun identiteit. Als hun taal en hun cultuur gerespecteerd zouden worden door het onderwijssysteem, zouden ze een beter bewustzijn van zichzelf en anderen ontwikkelen. Dat is althans de overtuiging van psycholinguïst Ranka Bijelac-Babic die hij hieronder staft met argumenten.

Taalrijkdom

Een groot aantal 'ontwikkelde' landen beschikt over officiële talen maar hun bevolking van verschillende etnische oorsprong spreekt dagelijks ook andere talen. In een discussiepaper van de UNESCO die werd opgesteld naar aanleiding van de Internationale Dag van de Moedertaal lezen we: "Er wordt geschat dat in het jaar 2000 meer dan een derde van de bevolking jonger dan 35 jaar in het verstedelijkt West-Europa een achtergrond heeft die deel uitmaakt van een minderheid van immigranten." Dit document dat de meertaligheid in een multicultureel Europa onder de loep neemt, merkt op dat de grootste groepen van immigranten in de Europese Unie van Turkse en Noord-Afrikaanse afkomst zijn en wonen in Frankrijk, Duitsland en Groot-Brittannië.

Politici in westerse landen stellen tegenwoordig wetten op om de voorwaarden voor immigratie te verstrengen en introduceren testen voor taal- en cultuurkennis. Het is inderdaad niet absurd om van mensen die willen immigreren te vragen dat ze beschikken over een rudimentaire kennis Frans, Nederlands of Engels en over een basiskennis van hoe een land functioneert.

Taalzuivering

Wanneer immigranten in een land aankomen, is er vaak een poging om hun moedertaal 'uit te wissen', zeker als hun taal als een minderheidstaal beschouwd wordt. Denken we maar aan een rapport over binnenlandse veiligheid in Frankrijk van oktober 2004 waarin staat: "[Kinderen van 1 tot 3 jaar] hebben enkel contact met hun ouders, en vooral hun moeder. Als de kinderen van buitenlandse afkomst zijn, zouden ouders zichzelf moeten verplichten om enkel Frans te spreken thuis, zodat de kinderen gewoon worden om zich enkel in die taal uit te drukken." Het gaat verder "Maar als ze, in sommige gevallen, de weerstand van hun vaders voelen, die er vaak op staan om het dialect van hun land van herkomst te gebruiken, zullen ze daarvan ontraden worden. Het zal dan nodig zijn om actie te ondernemen om de vaders er toe aan te zetten om in de juiste richting te gaan."

Opmerkelijk is dat in de oorspronkelijke hierboven geciteerde passage, het woord "français", dat de Franse taal aanduidt, geschreven werd met een hoofdletter, hetgeen in strijd is met de spellingsregels van het Frans. Men zou kunnen veronderstellen dat met het 'dialect' waarnaar verwezen wordt, Arabisch, Chinees, Servisch enz... bedoeld wordt. >

Onwetendheid

Volgens het rapport zou de cognitieve, educatieve en sociale ontwikkeling van kinderen die niet verplicht worden om thuis Frans te spreken, worden gecompromitteerd aangezien ze onvermijdelijk zouden te kampen krijgen met taalstoornissen die op hun beurt zouden leiden tot gedragsproblemen en uiteindelijk tot delinquentie!

Dit absurde standpunt wijst op een flagrante onwetendheid inzake taalontwikkeling en de rol van de moedertaal in de psychische, cognitieve en culturele constructie van een individu. Hoe kan iemand veronderstellen dat een moeder een taal tegen haar kind spreekt die ze zelf maar ten dele beheerst? Hoe kan iemand onwetend zijn over het feit dat moedertaal affectie overbrengt, dat ze de organisatie van cognitieve vermogens bevordert en dat ze, voor kinderen met een achtergrond als immigrant, een symbolische band schept tussen het land van herkomst en het gezin.

Verarming

Een kind thuis zijn moedertaal ontzeggen creëert een conflict-situatie tussen het gezinsmodel en het sociaal model en tussen het gezin en de school, hetgeen verder kan leiden tot het verarmen van culturele referenties en tot het verzwakken van socialisering.

Deze visie impliceert eveneens dat tweetaligheid niet als een troef maar als een handicap gezien wordt, als een hindernis voor een goede educatie en integratie, zeker als de talen die het betreft zoals Arabisch, Chinees en Russisch als 'zeldzaam' bestempeld worden. Wanneer de andere talen zoals Engels of Duits als 'sociaal gevaloriseerde' talen bestempeld worden, wordt tweetaligheid een symbool van de elite!

De argumenten en voorstellen voor het gebruik (eigenlijk het niet-gebruik) van moedertaal in het rapport van 2004 over de preventie van delinquentie mag dan al zijn voorstanders hebben in politieke

De moedertaal speelt een belangrijke rol bij de ontwikkeling van het kind.

en academische kringen in Frankrijk, het lokte ook scherpe reacties uit: verenigingen, NGO's, vakbonden en intellectuelen werden gemobiliseerd en onder andere de terminologie van het rapport werd aangepast. In de versie van 2005 lezen we: "Het erkennen van tweetaligheid als een factor van integratie. Na veel debatten heeft de commissie haar standpunt daarover aanzienlijk aangepast. Het lijkt er ook op dat het behoud van zowel de moedertaal als van de dominante taal, de kinderen in staat stelt om betere schoolresultaten te behalen (...)."

Meerwaarde

Uit onderzoek van de voorbije 20 jaar naar psycholinguïstiek en sociolinguïstiek blijkt ontegensprekelijk dat het verwerven en leren van verschillende talen door kinderen, ongeacht wat hun sociaal-culturele achtergrond is en om welke talen het gaat, geen >

Internationaal Jaar van de Talen

Het jaar 2008 werd door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties uitgeroepen tot Internationaal Jaar van de Talen. UNESCO, die de taak toevertrouwd kreeg de activiteiten voor het Jaar te coördineren, is bereid de voortrekkersrol op zich te nemen.

De Organisatie is zich ten volle bewust van het doorslaggevende belang van talen in het kader van de vele uitdagingen waar de mensheid mee zal geconfronteerd worden in de volgende decennia.

Talen zijn inderdaad essentieel voor de identiteit van groepen en mensen en voor hun vreedzaam samenleven. Ze vormen een strategische factor voor de vooruitgang naar duurzame ontwikkeling en voor een harmonieuze relatie tussen het globale en het lokale.

Ze zijn bijzonder belangrijk voor de realisatie van de zes doelstellingen van Education for All (EFA of Onderwijs voor Allen) en van de Millennium Ontwikkelingsdoelen (MOD) die de Verenigde Naties overeenkwamen in 2000.

Als factoren van sociale integratie spelen talen effectief een strategische rol in het uitroeien van extreme armoede en honger (MOD 1); als basis voor alfabetisering en het verwerven van kennis en kunde zijn ze onmisbaar om een universele basisopleiding te bereiken (MOD 2); om de bevolkingsgroepen te bereiken moet de strijd tegen HIV, AIDS, malaria en andere ziekten (MOD 6) gevoerd worden in de talen van de betrokkenen; het bewaren van lokale en inheemse kennis en deskundigheid met het oog op het veilig stellen van een duurzame leefwereld is onafscheidelijk gebonden aan lokale en inheemse talen. >

Verder is de culturele diversiteit nauw verbonden met taalkundige diversiteit, zoals aangegeven in de Universele Verklaring over Culturele Diversiteit van de UNESCO en het bijbehorende actieplan (2001), de Conventie voor het Beschermen van het Immaterieel Cultureel Erfgoed (2003) en de Conventie over de Bescherming en Promotie van de Diversiteit van Culturele Expressies (2005).

Echter, over een periode van enkele generaties, lopen meer dan 50% van de 7.000 in de wereld gesproken talen de kans te verdwijnen. Minder dan een kwart van die talen worden momenteel gebruikt in scholen en in cyberspace en de meeste worden slechts sporadisch gebruikt. Duizenden talen – ook al worden ze perfect beheerst door de volkeren, voor wie ze de dagelijkse uitdrukingsvorm zijn – blijven afwezig in de opvoedingssystemen, de media, publicaties en het publieke domein in het algemeen.

We moeten nu dringend handelen. Hoe? Door taalbeleid en – maatregelen aan te moedigen en te ontwikkelen die aan elke taalgemeenschap toelaten haar eerste taal, of moedertaal, zo breed en vaak mogelijk te gebruiken, ook in de opvoeding, terwijl ze ook een nationale of regionale taal en een internationale taal beheersen. Ook door de sprekers van een dominante taal aan te moedigen een andere nationale of regionale taal en één of twee internationale talen te beheersen. Alleen als veelaligheid volledig aanvaard is, zullen alle talen hun plaats vinden in onze geglobaliseerde wereld.

enkele hinder is voor de cognitieve en educatieve ontwikkeling van deze kinderen. Integendeel, tweetalige kinderen geven blijk van meer snelheid en flexibiliteit in bepaalde leersituaties en ontwikkelen betere communicatieve vaardigheden. Als ze al iets minder presteren in de tweede taal, dan is dat vaak tijdelijk en compenseren ze dat met een rijker mentaal systeem, cognitieve vaardigheden die vaak efficiënter zijn en een rijker wereldbeeld. Als kinderen van immigranten kampen met leerproblemen, schrijven de meeste leerkrachten in Frankrijk dat toe aan een conflict van talen en culturen. Maar als de talen en de culturen van immigranten meer aan bod zouden komen en aan alle kinderen in de school geleerd worden, gerespecteerd worden door de school en de dominante samenleving, dan zouden individuen een beter bewustzijn en respect ontwikkelen voor zichzelf en dus ook voor anderen.

Dialog

François Cheng, een Chinees auteur die op twintigjarige leeftijd in Parijs aankwam zonder een woord Frans te kennen en die sinds 2003 lid is van de Académie Française (prestigieus instituut dat toeziet op de woordenschat en de grammatica van het Frans en op het bevorderen van het gebruik van het Frans wereldwijd – n.v.d.r.), schreef in zijn boek “Le dialogue”(2002): “het lot zorgde ervoor dat ik op een bepaald moment in mijn leven de drager

De UNESCO nodigt daarom regeringen, organisaties van de Verenigde Naties, organisaties van het middenveld, opvoedkundige instellingen, beroepsverenigingen en alle andere belanghebbenden uit om het respect voor alle talen te stimuleren, in het bijzonder voor de bedreigde talen, in alle individuele en collectieve omstandigheden, en ze te promoten en te beschermen.

Of het is door initiatieven op het vlak van opvoeding, cyberspace of de geletterde omgeving; of het is met projecten om bedreigde talen te bewaren of om talen te promoten als een middel voor sociale integratie; of door onderzoek van de binding tussen talen en economie, tussen de talen en inheemse kennis of tussen de talen en schepping, het is van belang overall het idee “talen tellen mee!” te promoten.

Ons gemeenschappelijk doel is op nationaal, regionaal en internationaal vlak het belang te doen erkennen van de taaldiversiteit en veelaligheid in de opvoedkundige, administratieve en juridische systemen, in de culturele uitdrukkingen en ook in de media, cyberspace en de handelsbetrekkingen.

Het Internationaal Jaar van de Talen biedt een unieke kans om een beslissende stap vooruit te zetten op weg naar het bereiken van deze doelstellingen. ■

Koichiro Matsuura
directeur-generaal UNESCO

van twee talen werd, Chinees en Frans. Was het enkel het lot? Er kwam toch minstens ook een deel vrije wil bij kijken? Het feit is dat ik de uitdaging aanging en op mijn eigen manier probeerde om me beide talen eigen te maken, met de meest extreme gevolgen vandien. [...] Het is niet verbazend dat sindsdien, in de kern van mijn linguïstisch avontuur, dat gericht is naar de liefde voor een aangenomen taal, één thema van het allerhoogste belang is: dialoog...”

Dialoog tussen gemeenschappen, dialoog tussen talen – taalkundigen weten en benadrukken dat immigranten bijdragen tot het dynamisme en de verrijking van talen zoals Engels of Frans. Het vermengen van Chinees, Koreaans, Japans en Vietnamees met Engels is een wereldwijd fenomeen, dat door immigranten van Aziatische origine gebruikt wordt om met elkaar te communiceren, zodoende leveren ze hun eigen linguïstische bijdrage. Hetzelfde geldt voor ‘Spanish’, een hybride taal die Engels en Spaans vermengt en populair is onder jongeren in de Verenigde Staten. Het is een van de meest treffende voorbeelden van hoe een taal kan veranderen als ze geconfronteerd wordt met immigratie en globalisering. ■

Ranka Bijeljic-Babic
Frans-Servisch psycholinguïst
Université de Potiers et Paris 5 - CNRS

Terwijl het zeeijs in de Noordelijke IJsee steeds meer wegsmelt, lopen verschillende landen zich warm voor een rush naar de natuurlijke rijkdommen die de noordpool herbergt. De UNESCO werkt aan een systeem om een en ander in goede banen te leiden en om de toekomst van het gebied te verzekeren.

> Natuur <

De noordpool smelt

Het zomers zeeijs in de Noordelijke IJsee is tot een recordminimum gezakt. In september 2007 bestreek het een oppervlakte van gemiddeld 4,28 miljoen km², aanzienlijk minder dan het eerder gemeten minimum van 5,32 miljoen km² in september 2005. In een race tegen de klok, werken de UNESCO en verschillende van haar zusterorganisaties samen met een aantal landen om een Arctisch Observatie Systeem op te zetten om ervoor te zorgen dat noch het milieu, noch de Arctische gemeenschappen, de prijs betalen van een *Wilde Westen*-achtige rush naar natuurlijke rijkdommen. Bovendien moet de universele toegang tot de Noordelijke IJsee vrijwaard blijven en moet iedereen kunnen genieten van de voordelen die ze biedt.

Commerciële mogelijkheden

Nu de ijskap bij de noordpool afkalft, worden voordien ontoegankelijke gebieden bereikbaar. Gebieden die zowel economisch als strategisch aantrekkelijk zijn. De Noordwestelijke Doorvaart, een potentieel lucratieve scheepvaartroute van de Atlantische Oceaan naar de Grote Oceaan, is onderwerp van een aanslepend territoriaal dispuut tussen Canada en landen waaronder de Verenigde Staten die argumenteren dat de route in internationale wateren ligt.

In 2007 was de meest directe Noordwestelijke Doorvaart voor het eerst open. Het zal niet lang duren vooraleer commerciële scheepvaart van de route gebruik maakt. Schepen die bijvoorbeeld van Noord-Europa naar de westkust van Canada varen, zouden hun reistijd flink ingekort zien. Een route langs de Noordwestelijke Doorvaart zou de reisafstand van veel schepen met duizenden kilometers verminderen. Veel van die schepen gebruiken nu nog het Panamakanaal en betalen daarvoor tol aan Panama.

Van wie is de noordpool?

Ook de noordpool, met zijn olie-, gas- en mineraalvoorraden, wekt de interesse van verschillende landen. In augustus 2007 plantte Rusland een vlag in een roestvrije titanium koker op de zeebodem van de Noordpool met als argument dat het Lomonosov Rif dat onder de Noordpool door loopt, Russisch grondgebied is. Verschillende landen zijn druk doende met de studie van de topografie van de zeebodem onder de Noordpool om gelijkaardige claims in te dienen

De natuurlijke rijkdommen van de noordpool worden toegankelijker naarmate er meer ijs smelt.

bij een daarin gespecialiseerde commissie van de Verenigde Naties. Als het zeeijs verder smelt, zullen de diepe wateren van de Noordelijke IJsee voor het eerst in millennia in contact komen met licht en lucht. Dit zal een enorme impact hebben op het milieu aangezien de donkere oppervlakte van de zee minder licht zal reflecteren en het spel van de uitwisseling van warmte, vochtigheid en broeikasgassen tussen de zee en de lucht intenser zal worden.

Observatiesysteem

De UNESCO en haar Intergouvernementele Oceanografische Commissie (IOC) werken met verschillende partners aan een Arctisch Observatie Systeem om deze veranderingen op te volgen. Het systeem zal een onderdeel zijn van het Globaal Oceaan Observatie Systeem (GOOS) van UNESCO-IOC.

Een Arctisch Observatie Systeem is van groot belang om tot een beter begrip te komen van de klimatologische variabiliteit van de Noordelijke IJsee. Bovendien moet een dergelijk systeem het mogelijk maken om de gevolgen van de veranderingen te kunnen inschatten en om er gepaste maatregelen voor te treffen. Het is ook van cruciaal belang om het Arctisch natuurlijk en cultureel erfgoed te vrijwaren voor toekomstige generaties. GOOS mag dan oorspronkelijk wel ontworpen zijn om de invloed van wetenschappelijke processen op het milieu te meten, dat verhindert niet dat het systeem inmiddels vaak gebruikt wordt om ook de sociaal-economische impact in te schatten, bijvoorbeeld van een warmer wordende Noordelijke IJsee.

Startsein

Vorig jaar besliste het Intergouvernementeel GOOS Comité om werk te maken van een Arctisch Observatie Systeem. Verschillende Europese instituten lieten al weten aan het initiatief te zullen meewerken. Als onderdeel van het Internationaal Pooljaar dat in 2007 en 2008 gehouden wordt, zijn er een reeks internationale workshops gepland om duurzame samenwerking te smeden voor de observatie van de poolen. ■

Susan Schneegans

Met steun van de UNESCO worden belangrijke historische Mongolische documenten gedigitaliseerd en ontsloten.

> Erfgoed <

Mongolische historische documenten vrijwaren

De UNESCO helpt de belangrijkste bezitters van nationaal Mongolisch documentair erfgoed, het Gandan Tegchenling klooster en het Nationaal Archief, om hun unieke collecties te bewaren. Duizenden pagina's bedreigde teksten worden in een digitale vorm gegoten en openbaar gemaakt.

Grote collectie

Het centrum van de Mongolische boeddhisten, het Gandan Tegchenling klooster, ligt in de rand van Ulaanbataar, de stad die verschillende sociale en natuurrampen overleefde. Het klooster bezit een unieke collectie geschriften van Mongolische en Tibetaanse geleerden zoals Je Zong Kha Pa en zijn twee discipelen, de Daila Lama's, de Panch Lama's en de Mongolische filosofen Agvanbaldan, Agvantuvden, Damtsagdorj en Zava Damdin, en vele anderen. De geschriften behandelen een brede waaier aan disciplines zoals filosofie, geneeskunde, astrologie, sutra en tantra gebruiken, taalkunde, geschiedenis en poëzie.

Veel van deze geschriften zijn de enige overblijvende kopie en dus is het niet verrassend dat de monniken vastberaden zijn om hun kostbare collectie te vrijwaren. De jonge generatie monniken spreekt goed Engels en kan met het internet overweg, en was dus snel gewonnen voor het idee van een e-bibliotheek zoals de UNESCO voorstelde tijdens een workshop over de bewaring van documentair erfgoed in Ulaanbataar in mei 2006.

Opleidingen

De workshop was een eerste gelegenheid voor experts van Mongolië en Zuid-Korea om ideeën en ervaring uit te wisselen betreffende die hoogst gespecialiseerde domein. Zuid-Korea geldt als een voortrekker op het gebied van de bewaring van documentair erfgoed en is een belangrijke speler binnen het *Geheugen van de wereld* programma van de UNESCO.

Directeurs, curatoren en onderzoekers van verschillende Koreaanse instellingen gaven lezingen voor een publiek van vertegenwoordigers van de Mongolische Nationale Bibliotheek, het Nationaal Archief, het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het Gandan Tegchenling klooster. Praktische hulp kwam er met de schenking van bevochtigers, antimicrobe sprays en thermometers voor de Nationale Bibliotheek en het Nationaal Archief van Mongolië. Vervolgens vlogen twee experts van het Nationaal Archief van Mongolië naar Zuid-Korea voor een opleiding om nadien hun kennis over te dragen op Mongolische archivariissen.

Praktische steun

Na een dergelijke opleiding, rustte de UNESCO de bibliotheek van het Gandan Tegchenling klooster uit met intranet/internet en met de nodige software en hardware om het documentair erfgoed te digitaliseren. Zes lama's kregen een opleiding over digitaliseringstechnieken van

Boeddhistische monniken werken aan de digitalisering van hun documentair erfgoed.

originele teksten en over e-catalogen en e-boeken. Tot nu toe zijn er 23 volumes, 540 sutra en 8.508 pagina's ingescand – het werk gaat traag vooruit omdat veel stukken een uiterst delicate behandeling vergen en de sutra uit complexe rollen en tabletten bestaan. Uiteindelijk zullen er 78.435 pagina's bedreigde teksten digitaal bewaard worden en openbaar gemaakt worden voor diegenen die dit spiritueel erfgoed willen bestuderen.

De UNESCO hielp ook een andere bezitter van nationaal documentair erfgoed, het Nationaal Archief van Mongolië, met het digitaliseren van de technische plannen van de paleismusea Erdenezuu, Megjid Janraisag, Amarbayasgalant en Bogda Khaan, en hun bouwkundige en geologische referenties. Het grootste stuk, 231 x 87,07 cm, is beschikbaar in zijn oorspronkelijk formaat. Voor de andere stukken opteerde het archief om gebruik te maken van standaardformaten zoals A1, A2, en A3. Deze door historici en archeologen hoog ingeschatte documenten (1.545 in totaal) zijn voortaan beschikbaar op digitale dragers.

Zowel het Nationaal Archief van Mongolië als het Gandan Tegchenling klooster zetten de digitalisering verder en zullen hun documentair erfgoed verder ontsluiten door het toegankelijk te maken via het internet en cd-roms. ■

Marino Bultinck

Het verdedigen van de mensenrechten en het streven naar internationale consensus is de beste manier om te antwoorden op de uitdagingen van de gemondialiseerde samenleving, zo meent de topman van UNESCO.

> Beleid <

Consensus bevordert internationale veiligheid

Terwijl de wereld stilstaat bij de zestigste verjaardag van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, wijst de directeur-generaal van de UNESCO, Koïchiro Matsuura, op de cruciale rol die de Organisatie speelde en zal blijven spelen bij het propageren van de principes die besloten liggen in de Verklaring. Hij licht eveneens toe welke taak er voor de komende jaren is weggelegd voor de sector Sociale en Menswetenschappen van de UNESCO, vooral met betrekking tot het inspelen op de ethische en sociale dimensies die verbonden zijn aan trends zoals globalisering en klimaatverandering.

Op 10 december 2007 kondigde u tijdens een ceremonie op de hoofdzetel van de UNESCO in Parijs de lancering aan van een één jaar durende herdenking van de zestigste verjaardag van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Waarom en hoe zal de Organisatie bijdragen tot deze verjaardag?

Koïchiro Matsuura: “De bijdrage van de UNESCO tot de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens was aanzienlijk vanaf de eerste fases van haar ontwikkeling tot het aannemen van de tekst. Toen er aan de Verklaring werd gewerkt, lanceerde de UNESCO een onderzoek naar de relevante theoretische aspecten waarbij verschillende vooraanstaande denkers en schrijvers van over de hele wereld betrokken werden. Dit bevestigde dat de fundamentele mensenrechtenwaarden gemeenschappelijke aspiraties omvatten die nationale, culturele en politieke grenzen overstijgen. Onmiddellijk na de ondertekening van de Verklaring, werd de UNESCO de eerste entiteit binnen het systeem van de Verenigde Naties die de principes ervan in al haar actiedomeinen toepaste en die de verantwoordelijkheid op zich nam om dit baanbrekende document wereldwijd onder de aandacht te brengen.

Deze verantwoordelijkheid blijft tot op de dag van vandaag van groot belang. Voor de UNESCO krijgt de zestigste verjaardag van de Verklaring een bijkomende betekenis: het is een gelegenheid om de stand van zaken op te meten inzake de rechten die binnen het werkgebied van de Organisatie vallen, zoals het recht op onderwijs, om de geboekte vooruitgang te belichten, om de tekortkomingen te analyseren en om na te denken over de uitdagingen die in de toekomst kunnen uitgroeien tot obstakels die het implementeren van de mensenrechten kunnen belemmeren. Daartoe zullen twee internationale conferenties en verschillende sensibiliseringsactiviteiten georganiseerd worden in samenspraak met andere entiteiten van de Verenigde Naties.

Dit alles komt bovenop de reguliere activiteiten die de mensenrechten propageren zoals het programma van de UNESCO voor het stroomlijnen van de mensenrechten en het uitreiken van de Prijs voor Mensenrechteducatie.”

Behoren mensenrechtenschendingen tot de belangrijkste obstakels voor de UNESCO voor het bereiken van kwalitatief onderwijs voor iedereen?

Matsuura: “Met haar inspanningen ten voordele van kwalitatief onderwijs voor iedereen draagt de UNESCO uiteraard bij tot het vervullen van het fundamenteel recht op onderwijs dat op zijn beurt een schoolvoorbeeld is van hoe alle mensenrechten onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. We mogen niet vergeten dat onderwijs mensen in staat stelt om actief deel te nemen aan het politieke, economische en culturele leven. Een andere hindernis voor het vervullen van het recht op onderwijs is armoede. Armoede zorgt er voor dat een derde van de wereldbevolking zijn potentieel en talenten niet kan ontwikkelen en verhindert dat deze mensen een menswaardig leven leiden. Tientallen miljoenen mensen, vooral meisjes, hebben geen toegang tot onderwijs en dus

De UNESCO was de eerste organisatie binnen de Verenigde Naties die de principes van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens in al haar actiedomeinen toepaste.

geen kans om hun leven te verbeteren. Het is niet toevallig dat de internationale gemeenschap de armoedebestrijding bovenaan zette op de lijst van de acht Millennium Ontwikkelingsdoelen.”

Naast het realiseren van kwalitatief onderwijs voor iedereen is het mobiliseren van wetenschappelijke kennis en beleid ten voordele van duurzame ontwikkeling een van de prioriteiten van de UNESCO tijdens de periode 2008-2013. Waarom besloten de lidstaten van de Organisatie om daar de nadruk op te leggen tijdens de 34ste Algemene Conferentie in oktober 2007?

Matsuura: “Die keuze is ingegeven door de overtuiging dat wetenschappelijke en technologische vooruitgang kunnen bijdragen tot ontwikkeling. Wetenschappelijke vooruitgang zorgt voor positieve verandering in het dagelijks leven. Nieuwe medische technologie verlengt en verbetert de kwaliteit van het leven. Ziektes die ooit ongeneeslijk waren kunnen nu behandeld worden. De vooruitgang van de informatietechnologie brengt mensen van alle uithoeken in de wereld dichter bij elkaar en biedt toegang tot een rijkdom aan informatie. Daar tegenover staat dat de voordelen van de wetenschappelijke vooruitgang niet iedereen evenredig bereiken. Daarom blijft de UNESCO zich inzetten om ervoor te zorgen dat het recht op de voordelen van wetenschappelijke vooruitgang en de toepassing ervan, beter tot uiting komen. Veel experts zijn immers van mening >

dat dit nog steeds een 'onderontwikkeld' recht is. Tezelfdertijd moeten we ons bewust zijn van het delicate evenwicht tussen het garanderen van dit mensenrecht en het belang van de bescherming van intellectuele eigendom. Bovendien kan ontwikkeling die aangedreven wordt door wetenschappelijk vooruitgang enkel duurzaam zijn als er voldoende aandacht besteed wordt aan de ethische en sociale dimensies die eraan verbonden zijn."

Een ander belangrijk aandachtspunt van de UNESCO gedurende de komende zes jaar is een antwoord bieden op de ontluikende sociale en ethische uitdagingen. Hoe kunnen de sociale en menswetenschappen daarbij van dienst zijn?

Matsuura: "Wetenschappelijke vooruitgang en de toepassing ervan die niet gestuurd worden door ethische principes, kunnen negatieve gevolgen hebben voor mensen en zelfs bijdragen tot de schending van bepaalde fundamentele rechten. Gebruikmakend van haar intellectueel mandaat, helpt de UNESCO haar lidstaten om zich voor te bereiden op de vragen die voortvloeien uit wetenschappelijke vooruitgang zoals bijvoorbeeld het klonen. De UNESCO is een pionier inzake bio-ethiek en de ethiek van wetenschap en technologie: ze ontwikkelde de eerste wettelijke instrumenten rond deze kwesties.

Sociale en menswetenschappen vervullen een onmisbare rol in de inspanningen van de UNESCO om de ethische en sociale dimensies te identificeren van belangrijke mondiale trends zoals globalisering, klimaatverandering en snelle wetenschappelijke vooruitgang. Om haar lidstaten de instrumenten in handen te geven om om te gaan met opkomende sociale en ethische kwesties, zal de UNESCO zich verder toeleggen op het versterken van nationale en regionale onderzoekssystemen. Zo is er nu reeds een databank op het internet die beleidsmakers toegang verleent tot het meest recente sociaal wetenschappelijk onderzoek."

In uw slottoespraak op de 34ste Algemene Conferentie benadrukte u het belang van 'consensus' als een troef van de Organisatie. Moet er voor consensus soms niet een (te) hoge prijs betaald worden?

Matsuura: "Tot een consensus komen in een organisatie die ondertussen 193 lidstaten telt, is niet gemakkelijk, zeker niet over controversiële en gevoelige kwesties. Maar het is een principe dat de inspanningen waard is.

Ik beschouw het principe van de consensus als een van de grootste troeven van deze Organisatie. Een consensus bereiken betekent niet dat er geen verschillende meningen bestaan. Integendeel: de UNESCO is de plaats bij uitstek voor het houden van intellectuele debatten die lidstaten toelaten om wederzijds aanvaardbare oplossingen te formuleren voor complexe vraagstukken.

Het is het geloof in de bijdrage van de UNESCO aan internationale vrede en veiligheid die lidstaten ertoe aanzet om te streven naar consensus. Eerder hadden we het over het imperatief om wetenschappelijke vooruitgang te delen, dit kan enkel gerealiseerd worden in een sfeer van voortdurende dialoog tussen culturen en beschavingen. Net daarom blijft de interculturele dialoog een prioriteit voor de UNESCO. De sector Sociale en Menswetenschappen neemt het voortouw in het propageren van dialoog tussen beschavingen en culturen en van een vredescultuur die tot stand komt door middel van filosofie, menswetenschappen, goed bestuur, het promoten van de mensenrechten en de strijd tegen discriminatie."

Irakli Kholedi

Het Internationaal Jaar van de Planeet Aarde is officieel gelanceerd met een tweedaags evenement. Onder het publiek bevonden zich heel wat jonge creatievelingen die bekroond werden in het kader van een internationale wedstrijd – bij hen ook 3 Belgische studenten.

> Wetenschap <

Officiële aftrap Internationaal Jaar van de Planeet Aarde

Op 12 en 13 februari werd het Internationaal Jaar van de Planeet Aarde officieel gelanceerd op de hoofdzetel van de UNESCO in Parijs. Het Jaar is een gezamenlijke organisatie van de UNESCO en de IUGS (International Union for Geological Sciences) en loopt eigenlijk van 2007 tot 2009, maar het zwaartepunt ligt in 2008. In het publiek dat de plichtplegingen en de debatten volgde, zaten opvallend veel jongeren. Het waren laureaten van een internationale wedstrijd die was uitgeschreven om jongeren bij het Jaar te betrekken en hen te doen nadenken over de thema's die tijdens het jaar centraal staan. Onder hen bevonden zich ook drie Belgische studenten.

Sensibiliseren

Het Internationaal Jaar van de Planeet Aarde is bedoeld om de publieke opinie en regeringen wereldwijd te overtuigen om meer beroep te doen op geologische wetenschappen bij het uitstippelen van beleid en om gebruik te maken van aardwetenschap om te komen tot een

duurzaam gebruik van de grondstoffen die de aarde ons ter beschikking stelt. Op die manier kan de wereld uitgroeien tot een gezondere, meer welvarende en veiligere plek voor al wie er leeft.

Tijdens de tweedaagse lancering van het Internationaal Jaar van de Planeet Aarde stonden er 3 onderwerpen op de agenda: bevolkingsgroei en klimaatverandering; natuurlijke rijkdommen; en natuurrampen en hoe de risico's te minimaliseren en het bewustzijn te maximaliseren. Ze werden besproken door wetenschappers, vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en de industrie en vertegenwoordigers van regeringen en besturen.

Jong publiek

Anders dan doorgaans de gewoonte is bij evenementen die gehouden worden op de hoofdzetel van de UNESCO, liepen er op 12 en 13 februari opvallend veel jongeren door de wandelgangen van het gebouw. Voorafgaand aan de lancering was er via de nationale comités die het Internationaal Jaar van de Planeet Aarde mee in goede banen helpen leiden, immers een wedstrijd uitgeschreven waarbij aan jongeren gevraagd werd om hun creativiteit de vrije loop te laten en iets te creëren dat aansluit bij de tien centrale thema's van het Jaar: de aardbodem, grondwater, natuurrampen, gezondheid, klimaatverandering, grondstoffen, megasteden, de diepe aarde, de oceanen, en diversiteit. Deze onderwerpen worden tijdens het Jaar benaderd vertrekkende van de band die ze hebben met de aarde en hoe de geologische wetenschappen kunnen bijdragen tot duurzame ontwikkeling.

Belgische winnaars

Studenten uit de hele wereld tussen 18 en 22 jaar konden hun creatieve visie voorstellen rond een van de tien thema's van het Internationaal Jaar van de Aarde. Iedere vorm van artistieke creatie was welkom: fotografie, films, verhandelingen, liedjes, multimediapresentaties, gedichten, enz... Uit ons land vielen drie studenten in de prijzen: Stéphanie Decaluwé, Diana Schneider en Sam Van de Heyning. Stéphanie had een lied geschreven, *Baby Earth*, Diana werkte een visuele voorstelling van haar ideale stad uit en Sam schreef een verhandeling over de mens in relatie tot de tijd en de ruimte. Ze behoorden tot de circa 130 laureaten die wereldwijd geselecteerd werden.

Alle studenten die in de prijzen vielen, waren uitgenodigd om op 12 en 13 februari in Parijs de officiële opening van het Internationaal Jaar van de Planeet Aarde bij te wonen. Het verblijf van de drie Belgische studenten werd georganiseerd en gefinancierd door het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika.

Marino Bultinck

Het bekroonde werk van de Belgische studenten is te beluisteren, te bekijken en te lezen op: www.africamuseum.be/news/planetearth-feb08

Info over activiteiten in België n.a.v. van het Internationaal Jaar van de Planeet Aarde is beschikbaar op: www.jaarvandeplaneetaarde.be

Meer over het opzet en de thema's van het Internationaal Jaar van de Planeet Aarde is te vinden op: www.yearofplanetearth.org

De manier waarop Diana Schneider een stad van de toekomst toont, sluit aan bij een visie die voorspelt dat metropolen in de toekomst in de diepte in plaats van in de hoogte zullen gebouwd worden.

Baby Earth

Babies sleep in their mummy's belly,
Like our resources are deep down in Mother Earth.
Mother's breast keeps the newborns alive,
and groundwater feeds the earth under our feet.

A fear that the earth will disappear.
A fear that kids won't have the chance to grow up.
We have the future of the earth in our hands,
so let's cherish it like our own child.

The baby's first ecological footprint,
breathing dirty atmospheric dust.
The pollution in our cities will kill them.
Tsunami-tears will roll down from their cheeks.

Stéphanie Decaluwé

Boeken

Human Rights in Education, Science and Culture: Legal Developments And Challenges

De mensenrechten vormen de kern van het werk dat de UNESCO presteert op het vlak van onderwijs, wetenschap en cultuur. Dit boek belicht de mensenrechten vanuit internationaal wettelijk perspectief. Het combineert inzichten betreffende de inhoud, de mate van toepassing en de verantwoordelijkheid van landen betreffende de mensenrechten met analyses van aspecten die te maken hebben met de implementering ervan.

Begonnen wordt er met inhoudelijke aspecten zoals de ondeelbaarheid en de onderlinge verbondenheid van alle mensenrechten. Daarna is er aandacht voor kwesties die verbonden zijn met economische, sociale en culturele rechten, zoals hoe deze rechten wettelijk geregeld en beschermd kunnen worden, hoe ze tussen private partijen kunnen toegepast worden en welke indicatoren er kunnen ontwikkeld worden om de implementering ervan te meten. Ten slotte behandelt het boek het recht op onderwijs, het recht op het genot van de voordelen die voortvloeien uit wetenschappelijke vooruitgang en het recht om deel te nemen aan het culturele leven – vooral rond deze laatste twee rechten is nog veel werk aan de winkel, zowel betreffende de inhoudelijke definiëring als betreffende de toepassing ervan.

Human Rights in Education, Science and Culture: Legal Developments And Challenges is uitgegeven naar aanleiding van de zestigste verjaardag van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en is een waardevol instrument voor iedereen die actief is in het domein van de mensenrechten.

http://publishing.unesco.org/details.aspx?Code_Livre=4573

Migration Without Borders

Wat als iedereen vrij naar om het even welk land zou kunnen reizen en zelf bepalen waar hij woont en werkt? Het lijkt een utopische gedachte in het huidige klimaat waarin landen hun grenzen zo streng mogelijk beveiligen en internationale migratie hoog op de agenda staat. Toch is het een idee dat we niet zomaar aan de kant mogen schuiven, zeker niet in de geglobaliseerde wereld van vandaag met een steeds vrijer verkeer van goederen en diensten. Is de volgende stap immers niet het vrije verkeer van mensen?

Dit boek bundelt een aantal essays die allen de migratie zonder grenzen als uitgangspunt nemen. Er wordt met een analytische geest gekeken naar wat open grenzen wereldwijd zouden betekenen met betrekking tot ethiek, mensenrechten, economische ontwikkeling, politiek, sociale cohesie en welzijn. Daarbij beperkt men zich niet tot theoretische overpeinzingen maar haalt men concrete voorbeelden aan van hoe er wereldwijd met bepaalde vormen van open grenzen wordt omgegaan.

Door het recht op mobiliteit aan te halen en voor te stellen, roept dit boek als het ware op tot openen. Niet enkel tot het openen van de grenzen maar vooral tot het openen van de ogen van al diegenen die betrokken zijn bij, en geïnteresseerd zijn in, de toekomst van internationale migratie in een geglobaliseerde wereld.

http://publishing.unesco.org/details.aspx?Code_Livre=4578

Developing Programmes for Adult Learners in Africa - Matthew Gboku en Rebecca Nthogo Lekoko

Dit boek maakt deel uit van een vijfdelige reeks werken die het volwassenenonderwijs

in Afrika behandelt vanuit een Afrikaans perspectief. Het gaat immers niet langer op om gebruik te maken van handboeken die zijn ontwikkeld in, en voor, zogenaamd ontwikkelde landen met een andere specifieke context en met een lange traditie op het vlak van volwassenenonderwijs.

Dit deel van de reeks spitst zich toe op de ontwikkeling van leerprogramma's voor volwassenenonderwijs in Afrika rekening houdend met specifieke leeromgevingen en steunend op de resultaten van onderzoek dat is gevoerd aan Afrikaanse universiteiten.

Er is aandacht voor leren in verschillende omgevingen en op verschillende manieren. Zo komen onder meer aan bod: dorpsgemeenschappen, mensen die in de landbouw werken, alfabetiseringsprojecten, projecten gericht op het verschaffen van een inkomen aan de deelnemers, centra voor beroepsopleiding, sensibiliseringsprogramma's inzake gezondheid, educatie op de werkvloer en de opleiding van opleiders.

http://publishing.unesco.org/details.aspx?Code_Livre=4584

Biodiversité et développement durable Yann Guillaud

De biodiversiteit verstoren, kent grote gevolgen: invasie van (vreemde) soorten, het opduiken van ziektes, het verlies van productiviteit van de ecosystemen, afname van het aantal plantensoorten, die op zijn beurt leidt tot een nog sterkere afname van de biodiversiteit en meer klimaatverandering, wat alweer van invloed is op de biodiversiteit. En toch bleven natuurbehoud en economische ontwikkeling lange tijd tegenover elkaar staan.

Op de Milieutop in Rio de Janeiro van 1992 is de biodiversiteit economisch

Tijdschriften

gevaloriseerd om bijgevolg de bescherming ervan te bevorderen. Desondanks wordt de biodiversiteit nog steeds bedreigd: alle indicatoren lichten rood op en signaliseren een dringende behoefte aan het nemen van maatregelen.

Op basis van ervaringen in Franse nationale parken en in biosfeerreservaten die deel uitmaken van het wereldwijd netwerk dat de UNESCO uitbouwt, stelt de auteur een aantal methoden voor die de degradatie van habitats kunnen tegengaan. Het gaat om benaderingen die op lokale schaal werken maar niet blind blijven voor mondiale tendensen en effecten. Bovendien maken ze komaf met de idee van een menselijke samenleving die zich los van de natuur ontwikkelt.

Yann Guillaud is gespecialiseerd in de sociaal-economische dimensie van ontwikkeling en was raadgever van de Franse commissie voor duurzame ontwikkeling en lid van de expertengroep van de OESO inzake de economische aspecten verbonden aan biodiversiteit.

http://publishing.unesco.org/details.aspx?Code_Livre=4585

World Heritage 47

In juni 2007 werden 22 nieuwe sites door het Werelderfgoedcomité in Christchurch (Nieuw-Zeeland) als werelderfgoed erkend, waaronder 16 culturele, 5 natuurlijke en 1 gemengde site. Ze worden kort voorgesteld in het eerste stuk van dit nummer.

De nieuwe inschrijvingen op de Werelderfgoedlijst vormen ook de aanleiding om stil te staan bij de manier waarop het concept Werelderfgoed is geëvolueerd sinds het in 1972 door de Werelderfgoedconventie werd geïntroduceerd. Sindsdien is het belang

van economische ontwikkeling alleen maar toegenomen, kreeg het label Werelderfgoed een grote uitstraling en nam het toerisme wereldwijd een hoge vlucht – die steeds vaker werelderfgoed sites als bestemming heeft.

Aan de hand van concrete voorbeelden uit zeven werelderfgoed sites wordt ingegaan op de voordelen die een erkenning als werelderfgoed kan meebrengen maar eveneens op de nadelen die ondervonden kunnen worden. Terwijl sites zoals het natuurpark uKhahlamba Drakensberg in Zuid-Afrika, het vissersdorp Vegaoyan in Noorwegen, de culturele route Quebrada de Humahuaca in Argentinië en het heilige woud Osun-Osogbo in Nigeria elk op hun eigen manier een heropleving en een nieuwe toekomst kenden dankzij hun werelderfgoedstatus, brengt datzelfde statuut kopzorgen mee voor de historische stad Zamosc in Polen, de Ha Long baai in China en het Ngorongoro natuurgebied in Tanzania.

Dezelfde afweging van zowel voor- als nadelen vinden we terug in een beschouwend stuk dat analyseert hoe toerisme zowel van groot belang als een groot gevaar is voor werelderfgoed sites. Daarbij worden verschillende pistes aangegeven van hoe toerisme in goede banen geleid kan worden.

http://publishing.unesco.org/details.aspx?Code_Livre=4575

World Heritage 48

Over de hele wereld en door de eeuwen heen, bouwden mensen hun huizen en steden met aarde. Een logische keuze, zo lijkt het: het is in overvloed aanwezig en ligt er maar voor het rapen. Langzaam aan brokkelde het rijk van de aarden huizen echter af: lange tijd dacht men

dat 'modern' betekende dat je je moest gedragen zoals iemand dat doet in de geïndustrialiseerde wereld. Als sommige wonen en werken in torens van glas en beton, dan iedereen, zelfs in de tropen. Gelukkig is men ondertussen van dat waanidee afgestapt en realiseert men zich dat de inventiviteit van de architectuur in aarde niet enkel mee aan de basis lag van alle grote wereldbeschavingen maar dat we er ook vandaag iets van kunnen leren. En dus zoomt World Heritage in op de architectuur in aarde en stelt het een aantal uitzonderlijk voorbeelden van deze traditie voor, zoals de ksar (een groep uit aarde vervaardigde gebouwen omgeven door hoge walmuren – n.v.d.r.) van Ait-Ben-Haddou in Marokko, het Lopé-Okanda natuurgebied in Gabon dat rijk is aan architectuur in aarde en het monumentale Tchogha Zambil in Iran.

Architectuur in aarde staat ook centraal in een beschouwend stuk dat aangeeft hoe deze bouwwijze kan bijdragen tot de ontwikkeling van gemeenschappen en tot het terugdringen van de armoede.

Dit nummer eindigt zoals gebruikelijk met een aantal korte berichten over de toestand van werelderfgoed sites wereldwijd met onder meer aandacht voor de situatie in Dresden (zie rubriek Kort) en de bedreiging die het toerisme vormt voor de biodiversiteit van de Galapagos eilanden.

http://publishing.unesco.org/details.aspx?Code_Livre=4593

De in deze rubriek voorgestelde titels die door de UNESCO zijn uitgegeven, kan je snel, veilig en gemakkelijk bestellen via de website die onder elk stuk vermeld is. Een compleet overzicht van de andere publicaties van de UNESCO kan je raadplegen op <http://publishing.unesco.org>

kalender

7 april	Wereldgezondheidsdag
23 april	Wereldboekendag
3 mei	Werelddag van de persvrijheid
15 mei	Internationale dag van het gezin
17 mei	Werelddag van de informatiemaatschappij
21 mei	Werelddag van de culturele diversiteit voor dialoog en ontwikkeling
22 mei	Internationale dag van de biologische diversiteit
29 mei	Internationale dag van de VN-peacekeepers
31 mei	Werelddag zonder tabak
4 juni	Internationale dag van onschuldige kindslachtoffers van agressie
5 juni	Wereldmilieudag
17 juni	Werelddag voor de bestrijding van woestijnvorming en droogte
20 juni	Werelddag van de vluchtelingen
23 juni	VN-dag voor de openbare diensten
26 juni	Internationale dag tegen drugsmisbruik en smokkel
26 juni	Internationale dag ter ondersteuning van slachtoffers van foltering